

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА
ПРОФЕСИОНАЛНА ГИМНАЗИЯ "ГЕН. ВЛАДИМИР ЗАИМОВ" гр. СОПОТ
4330 гр. Сопот, ул. "Иван Вазов" №1, тел. +359 882525512, e-mail: info-1601363@edu.mon.bg

УТВЪРЖДАВАМ:.....

Георги Генев
Директор

СТРАТЕГИЯ

ЗА РАЗВИТИЕ НА ПРОФЕСИОНАЛНА ГИМНАЗИЯ „ ГЕНЕРАЛ ВЛАДИМИР ЗАИМОВ“ – ГР. СОПОТ

2021 – 2025 г.

Актуализацията на настоящата Стратегия е одобрена с решение на Педагогическия съвет с Протокол № 14 от 12.09.2024 г. /съгласно чл. 263, ал. 1, т. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование/ и утвърдена със Заповед № РД-10-3170/12.09.2024 г.

1. ИСТОРИЯ, СТАТУТ

ПГ „Ген. Владимир Заимов“ – гр. Сопот е създадена през 1969 г. Тя е многопрофилна образователна институция със собствен стил, имидж, авторитет и традиции в обучението на ученици по професии в областта на машиностроенето, електрониката, компютърните науки, икономиката, кетъринга и туризма. Сградният фонд - четириетажен учебен корпус, физкултурен салон, пететажно общежитие и учебен ресторант и STEM център се поддържа и обновява. Училището разполага с висококвалифицирани учители и добра материално-техническа база за обучение на ученици и възрастни по професиите. Има обособени учебни работилници и кабинети по професионална подготовка, които непрекъснато се модернизират, за да отговорят на високите изисквания в съвременните технологии.

В гимназията се обучават 752 ученици в дневна и в самостоятелна форма на обучение. Училището приема ученици след завършено основно образование. Педагогическият колектив се състои от 68 педагогически специалисти, четири от които с ръководни функции и 24 човека непедagogически персонал.

Тенденциите по отношение перспективата за развитие на училището са добри. Сравнителният анализ на пълняемостта на паралелките и броят на обучаваните ученици е относително стабилен през последните три години.

Делът на преждевременно напусналите училището също намалява през последните години.

Традиционно училището работи активно в **партньорство** с Училищно настоятелство, Обществения съвет, Ученически парламент и Синдикални организации към СБУ и КТ „Подкрепа“, Дирекция бюро по труда, местната власт и нейните структури, представители на бизнеса и неправителствени организации.

2. АНАЛИЗ

Социално-икономически анализ:

Новите предизвикателства пред традиционните образователни модели и форми на общуване са продиктувани от динамично променящите се обществени отношения, стремглавото навлизане на информационните и комуникационни технологии в човешкия живот и новия Закон за предучилищното и училищно образование.

За справяне с новите реалности на живота ПГ „Ген. Владимир Заимов“ – гр. Сопот продължава изграждането на автономни и инициативни личности, уважаващи другите, способни да работят съвместно, владеещи ключови компетентности, имащи умения за практическо изпълнение на реални задачи - „да се учим да правим“, осъзнати за своите силните страни и способни да ги прилагат в полза на общността. За тази цел училището прави своя избор да се развива като съвременна конкурентоспособна професионална

образователна институция, **на** която целите и резултатите от ученето са подчинени на новите образователни стандарти, обвързани с условията и процесите за тяхното постигане.

За първи път в историята си българското училище е поставено в ситуация на световна пандемия. Кризата в резултат на пандемията от корона вирус неизбежно насочи фокуса към политиките и работата с различни рискови групи. В т. ч. влизат децата, които отпадат от училище или нямат възможност да се включат ефективно в електронното образование. Настоящата ситуация не само поставя нови предизвикателства пред образованието и социалните дейности, но и осветява механизмите, които работят и тези, които не са достатъчни или просто не съществуват. Корона вирусът влияе значително на живота на всички нас, но също така предизвиква способността ни да се адаптираме и да сме устойчиви.

Още в първите седмици на извънредното положение в България училището трябваше да отреагира с различни начини на работа, учене и комуникация. Ново за нас бе въведеното дистанционното обучение. COVID-19 доказва необходимостта да открием възможностите на онлайн преподаването и обучение от разстояние в електронна среда (ОРЕС). И макар да се учихме в движение и да бе спасена учебната година, са нужни задълбочени анализи и методики за повишаване на качеството на обучението от разстояние в електронна среда (ОРЕС). Това преподаване изисква внимателно обмисляне на това как обучаващите се и преподавателите са оборудвани за промяната и сериозно обмисляне дали стилът на преподаване е все още ефективен, когато бъде взет от класната стая и приложен към технологичните устройства. Освен това неравномерността се засилва, що се отнася до достъпа до технологии и до дигитални устройства. Много от обучаемите страдат от форма на дигитално неравенство, при което им липсват връзките и устройствата, за да се обучават дистанционно. Въсъщност, тази епидемия разширява разликата между лицата, които имат възможност за достъп до цифрово обучение, и тези, които са изключени. Достъпът не е еднакъв и виждаме, че неравенството нараства. Настоящата стратегия има за цел намиране на начини за намаляване на тази разлика.

Цифровите системи за управление на обучението, средствата за комуникация и платформите за електронно обучение играят решаваща роля по време на тази пандемия. Софтуерът и приложенията могат да помогнат на обучаващите се да управляват, планират, предоставят и проследяват процеса на обучение.

Водещи учени признават, че онлайн обучението помага да се запази повече информация, за да се направи всичко по-бързо. Това означава, че промените в областта, въведени поради коронавируса, вероятно ще останат, когато епидемията приключи.

Ключовите компетентности, които учениците в ПГ „Ген. Владимир Заимов“ – гр. Сопот трябва да овладеят са комплекс от взаимосвързани знания, умения, нагласи и отношения, необходими за личностното им развитие и изграждането на активната им гражданска позиция. /§ 1, т.12/ Това се реализира, чрез общообразователното и професионалното обучение /чл. 77, (1) ЗПУО, ЗПОО/. Училището продължава подготовката на учениците за включване в социалния живот, за реализация на пазара на труда в съответствие с Европейската референтна рамка, за ключови компетентности за учене през целия живот и Националната квалификационна рамка /чл.5 ЗПУО /.

Образователната институция е изправена и пред предизвикателството, свързано с приобщаващото образование, като неизменна част от правото на образование, като процес на осъзнаване, приемане и подкрепа на индивидуалността на всеки ученик. Това е проява на училищната политика за хуманизъм и толерантност /чл.3, ал.2, т.3 от ЗПУО/.

Настоящият закон акцентира върху работа с родителите като активни участници в образователния процес и граждански контрол чрез участие в училищния живот в Обществения съвет. Неговата работа допълва и разширява дейността на съществуващото Училищно настоятелство и Ученическият парламент. Училищното ръководство съдейства на ученици и родители да участват във вземането на управленски решения, свързани с училищния живот и общност. Така работим за формиране на гражданско съзнание и

активност в сътрудничество с органите на местното самоуправление, неправителствените организации и бизнеса.

Автономията на училището /чл.3, ал.2, т.10 и чл.28, ал.2 ЗПУО/ да разработва училищни учебни планове, учебни програми за разширена професионална подготовка, както и да разпределя учебната програма в рамките на съответния етап, в зависимост от потребностите на учениците е истинско предизвикателство, носещо след себе си и свобода, и отговорност, защото резултатите от избора стават известни след години. В този контекст училището поема предизвикателството да разработва интердисциплинарни учебни програми, свързани с общообразователната и професионалната подготовка, в резултат на които да се подобрят резултатите от ученето по съответните учебни предмети и професии.

Фактор за качествено образование е непрекъснатото повишаване квалификацията на педагогическите специалисти, което е не само право, но и задължение /чл.219, ал.1,т.5 и ал.2, т.4 от ЗПУО/. В ПГ „ Ген. Владимир Заимов“ – гр. Сопот квалификацията и кариерното развитие на учителите се реализират чрез обучения по специализирани международни и национални програми. В съответствие с професионалния профил на изпълняваната длъжност, се търси път за професионалното му развитие, адекватно на националната, регионалната, общинската и училищната политика. То е насочено и към напредъка на учениците. Очакванията са тези политики и мерки за кариерно развитие на педагогическите специалисти да благоприятстват атестацията им като оценка на съответствието на дейността им с постигнатите резултати. Гаранция за добро управление е и умението за управление на делегиран бюджет и осигуряването на алтернативни източници за финансиране, което училищното ръководство поставя като една от приоритетните си оперативни задачи.

3. Демографска характеристика:

В последното десетилетие град Сопот се явява като една от динамично развиващите се административни, икономически и културни общини в страната.

Демографските, инфраструктурните и социалните промени от една страна водят до намаляване броя на населението и респективно на учениците. От друга страна, тенденцията за завръщане на българите от чужбина дава възможност за приемане на ученици от близки населени места - общините Карлово, Хисаря, Павел баня, Копривщица, Пирдоп. Това налага поддържането и обновяването на общежитието.

Въпреки демографската криза, ПГ „ Ген. Владимир Заимов“ – гр. Сопот продължава да е една от най-големите професионални гимназии в област Пловдив.

4. SWOT АНАЛИЗ

** Слабите страни се залагат като дейности за постигане на оперативните цели.*

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ, Тенденции и прогнози
Област 1: „Управление / мениджмънт на институцията”	
Критерий 1: Система на управление	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Автономия по отношение на управление на делегиран бюджет ➤ Добре разработена система за финансово управление и контрол в публичния сектор. ➤ Научна и практическа подготвеност на директора във връзка с изграждане на 	Адаптиране на наличните и създаване на нови училищни политики, програми, механизми и правила, отнасящи се до системата за качество на образование, СФУК, системата от индикатори за контрол и инспектиране на образователната институция в съответствие със ЗПУО /174, ал.2, и ДОС/

<p>училищните системи за управление на качеството.</p> <p>➤ Наличие на система от индикатори за контрол и инспектиране на образователната институция</p>	
<p>Критерий 2: Инвестиции в образованието или финансови ресурси</p>	
<p>Наличие на:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Счетоводна политика на образователната институция 2. Процедура по разделянето на отговорностите за вземане на решения, осъществяване на контрол и изпълнение 3. Процедура по осигуряването на пълно, вярно, точно и своевременно осчетоводяване на всички операции 4. Система за двоен подпис 5. Инstrukция за вътрешния контрол във връзка с поемане на задължения и извършване на разход. 6. Инstrukция за предварителния контрол във връзка с поемане на задължения и извършване на разходи. 7. Разработване на бюджета, съобразно действащата нормативна база 8. Осигуряване на прозрачност и публично отчитане на средствата от бюджета и извънбюджетните приходи. Училището прави тримесечни отчети, които публикува на интернет страницата си и представя своевременно в РУО. 9. Обществените поръчки се обявяват на интернет страницата на училището. 10. Наличие на процедури по постъпване и разходване на извънбюджетни средства: -от дарения, спосорство, наеми, проекти и др. 11. Осигуряване на алтернативни източници за финансиране чрез работа по проекти и програми. За последните 10 години училището е финансирано по над 15 проекта със средства от ЕС. 12. Осигуряване на средства от наеми. 13. Активност на учителите при търсене на възможности за финансиране чрез кандидатстване по проекти и програми. 14. Наличие на компетентни кадри, владеещи чужди езици за изготвяне на проектна документация /апликационни формуляри, отчетни форми, кореспонденция/ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Адаптиране на Системите за финансово управление и контрол в образователната институция, спрямо Стандарта за финансиране към ЗПУО 2. Средствата от наеми могат да бъдат значително увеличени, в случай че физкултурната площадка и общежитието преминат през основен ремонт. 3. Повишаване на компетентностите по владеенето на чужди езици за изготвяне на проектна документация /апликационни формуляри, отчетни форми, кореспонденция/

Критерий 3 Квалификация на персонала и човешки ресурси	
1. Ръководен персонал: Наличие на квалифициран ръководен персонал - директор и трима заместник-директори: заместник директор учебна дейност, заместник директор учебно-производствената дейност и заместник директор административно-стопанска дейност. Функциите и отговорностите са разпределени според длъжностните характеристики.	Осигуряване на възможност за допълнителна квалификация на директора и двамата зам. директори относно ЗПУО, ДОС и ЗПОО Тенденции: Необходимост от повече приемственост и възможност за взаимозаменяемост Прогноза: изпълнение на Програмата за квалификация в образователната институция.
2. Педагогически специалисти: Наличие на правоспособни учители по всички учебни предмети; Главни учители – 2; Старши възпитатели - 0.5; Ръководител направление ИКТ – 1; Старши учители - 34.5; Учители – 24; Педагогически съветник - 1 Психолог - 1	Тенденции: Разработване на училищна програма за квалификация, с приоритет прилагане на дигиталните компетентности на учителите в урочната работа по професионалната и общообразователна подготовка. Прогноза: Осигуряване възможност за допълнителна квалификация относно ЗПУО, ДОС и ЗПОО
Непедагогически персонал- 24 души С ръководни функции – главен счетоводител - 1 Счетоводител – 1 Касиер - 1 Служител ЧР - 1, ЗАС - 1, Домакин - 1, Касиер-домакин - 1, Работник кухня - 1 Помощник кухня – 1 Специалист мултимедия - 1, Библиотекар - 1, Технически секретар - 1 Чистач – 8 Огняр – 1 Общ работник - 2 Техник – механик, технолог – 1 Квалифициран, компетентен, комуни-кативен с ученици, родители и общественост. Функциите и отговорностите са разпределени според длъжностните характеристики.	Необходимост от повече приемственост, възможност за взаимозаменяемост;
Квалификация 1.100% от учителите повишават ежегодно професионалните си умения в краткосрочни и дългосрочни форми на обучение. 2. Реализиране на плана за вътрешна квалификация на 100 %.	Тенденции – осигуряване на програми за квалификация и финансови средства за обезпечаване на персонала през 2024 – 2025 година във връзка с получаване на необходимия брой кредити. Прогноза: По-голям брой учители, повишили

	<p>квалификацията си през последните 3 години с по – висока степен на образование; По-голям брой преквалификации; По-голям брой други квалификации и специализации от външни институции.</p>
Критерий 4: Нормативно осигуряване	
<p>1. Запознаване на педагогическия екип със Стандарта за физическата среда, Информационното и библиотечното осигуряване и Стандарта за информация и документите. 2. Поддържане и актуализация на информационния поток в училищната библиотека.</p>	<p>1. Усъвършенстване на инструкцията за вътрешна комуникация. 2. Необходимост от ремонт на помещението за архивиране на документите.</p> <p>Необходимост от привеждане на номенклатурата на делата в съответствие със Стандарта за информация и документите.</p> <p>3. Необходимост от нови материални ресурси за поддържане на архивния фонд – осигуряване на електронни носители – дискове / двойно съхраняване на информацията/.</p>

Област 2: Училищна среда	
Критерий 1: Индивидуална среда	
<p>Адаптирана училищна среда чрез: охрана и сигурност собствена модерна материална база; обновени мебели в учебните кабинети кабинет с терминална станция изградена автоматизирана система за библиотечно обслужване актуализиране на библиотечните единици; учебен ресторант и работилници; действащо общежитие; обновен физкултурен салон; изградена среда за деца в риск.</p>	<p>необходимост от видеонаблюдение с достъп до всички точки на дворното пространство; необходимост от видеонаблюдение по необхванатите класни стаи и физкултурния салон обновяване на спортната площадка с акрилна настилка; Тенденции: осигуряване на целеви средства /от проекти или програми /за ремонти и поддръжка на МТБ да се осигурят допълнителни зали с компютърни конфигурации, достатъчен брой мултимедийни проектори и подходящ софтуер. Прогнози: обучение на педагогическите специалисти по всички учебни предмети за прилагане на ИКТ в урочната работа в ЗП и ПП.</p>
Критерий 2: Училищна общност	

<p>Създадени възможности за включване на ученика в различни училищни общности в зависимост от неговите интереси и потребности: Училищен парламент Клубове по интереси Спортни отбори БЧК Екипи по проекти Показател - Ученици Индикатори: прираст на учениците намалел брой привличане и задържане</p> <p>Показател – Извънкласни дейности: Индикатори: брой ученици, участвали в мероприятия, проекти, състезания и др. брой функциониращи училищни общности Показател -Възможности за включване: в състезания по професии мобилност в дейностите партньорство и сътрудничество с действащо Училищно настоятелство и Обществен съвет; партньорство с НПО и институциите на местната власт и бизнеса. в олимпиади и състезания в спортни състезания на училищно, общинско, регионално и национално ниво</p>	<p>Трудности: Адаптирането на учениците от ромски произход към правилата на училището довежда до сблъсъци на изисквания с вредни навици. Необходимо е да се намери баланс за избягване на социалното напрежение. Въвеждането на системата на делегираните бюджети във всички средни училища довежда до редица проблеми в образователните институции като цяло. Финансовата автономия прави относително стабилна финансовата политика, но намалелият брой ученици довежда до съкращаването на педагогически и непедagogически персонал. Трудностите във финансирането правят невъзможни високите изисквания към дисциплината на учениците, тъй като те злоупотребяват със зависимостта на училищата от средствата, които следват ученика.</p> <p>Тенденции – Разработване на: Програма за осигуряване на равен достъп до образование; Актуализация на Етичен кодекс. Актуализация на Програмата за превенция на ранното напускане на училище Актуализация на Механизъм за превенция на агресията и насилието</p>
<p>Критерий 3: Интерактивно учене</p>	
<p>Осигурени условия за интерактивно учене: мултимедийни проектори лаптопи. обзаведен кабинет с терминална станция SMART телевизори проведено обучение на педагогическите специалисти за работа със софтуера. перманентно споделяне на добри педагогически практики за интерактивно учене.</p>	
<p>Критерий 4: Оценяване и самооценяване</p>	
<p>Перманентен анализ на резултатите от вътрешното и външно оценяване /ВО, ДЗИ, ЗДИПК / Поставяне на цели и реализиране на дейности за изготвяне на обективна самооценка на база резултатите от проведеното оценяване.</p>	<p>Уеднаквяване на критериите за оценяване по предметни области.</p>

Система за оценка на качеството на образование	
--	--

4. Национални стратегии

Приоритетна област 1: Ефективно включване и трайно приобщаване

Стратегическа цел 1: Преодоляване на регионалните, социално-икономическите, културните и други бариери за достъп до образование;

Приоритетна област 2: Мотивация за учене и пълноценно участие

Стратегическа цел 3: Прилагане на индивидуален подход към потребностите на всяко дете и на всеки ученик;

Стратегическа цел 4: Подкрепа за пълноценно участие;

Стратегическа цел 2: Създаване на благоприятна, модерна и мотивираща ученето образователна среда;

Приоритетна област 3 : Знания, умения, ценности, таланти и потенциал

Стратегическа цел 5: Преодоляване на регионалните, социално-икономическите, културните и други бариери за достъп до образование;

Стратегическа цел 6: Учебно съдържание, преподаване и оценяване в съответствие с компетентностния подход;

Стратегическа цел 7: Формиране и развитие на ключовите компетентности;

Стратегическа цел 8: Формиране на ценности и ценностно-ориентирано поведение;

Стратегическа цел 9: Развитие на способностите и талантите;

Приоритетна област 4: Реализация в професиите на настоящето и бъдещето

Стратегическа цел 10: Адаптивно и привлекателно професионално образование и обучение;

Стратегическа цел 11: Качествено и иновативно професионално образование и обучение;

Приоритетна област 5: Превръщане на ученето през целия живот в реалност

Стратегическа цел 12: Осигуряване на условия за превръщане на ученето през целия живот в реалност;

Стратегическа цел 13: Насърчаване на ученето през целия живот;

Приоритетна област 6: Мотивирани и креативни учители

Стратегическа цел 14: Повишаване на привлекателността и престижа на учителската професия и обезпечаване на системата с учители;

Стратегическа цел 15: Развитие на компетентностите в съответствие с променящата се роля на учителя;

Приоритетна област 7: Дигитална трансформация

Стратегическа цел 16: Формиране и развитие на цифровите умения и на дигиталната медийна грамотност;

Стратегическа цел 17: Развитие на образованието и обучението в дигитална среда и чрез дигитални ресурси;

Приоритетна област 8: Образователни иновации

Стратегическа цел 18: Насърчаване на иновациите във всички етапи и степени на образованието и във всички сфери на училищния живот;

Стратегическа цел 19: Развитие на образованието и обучението в иновативна среда;

Приоритетна област 9: Образование за устойчиво развитие

Стратегическа цел 20: Формиране и развитие на отношения и нагласи за здравословен и природосъобразен начин на живот;

Стратегическа цел 21: „Зелена“ образователна среда;

Приоритетна област 10: Образователни иновации

Стратегическа цел 22: Управление, основано на креативност и иновации;

Стратегическа цел 23: Сътрудничество между институциите и свързване в мрежи.

5. СТРАТЕГИИ И ПРИОРИТЕТИ В РАЗВИТИЕ НА ПГ „ГЕН. ВЛАДИМИР ЗАИМОВ“ ДО 2025 г.

МИСИЯ

1. В ПГ „Ген. Владимир Заимов“ се обучават ученици от 8 до 12 клас на два етапа:

8. – 10. клас – първи гимназиален етап;

11. – 12. клас - втори гимназиален етап.

Основна задача е постигането на качествен образователен процес, който ще бъде реализирана с помощта на динамично развиващи се педагози, които имат съвременно мислене и могат успешно да приложат образователните стандарти. Мотивирани и креативни учители ще допринесат за повишаване на привлекателността и престижа на учителската професия., съобразен с променящата се роля на учителя.

2. Ефективно включване на учениците в образователния процес чрез различни форми на преподаване и създаване на благоприятна, модерна и мотивираща ученето образователна среда. Насърчаване на иновациите във всички етапи и степени на образованието и във всички сфери на училищния живот;

3. Ще продължим да изграждаме и модернизирате учебната и спортната база за постигане на заложените в нашата мисия приоритети.

4. Реализиране на дуалната система на образование. Споделяне на добри практики.

5. Създаване и реализиране на иновативни форми за преподаване като се прилагат индивидуални подходи към потребностите на всеки ученик. Преподаването и оценяването на учебното съдържание да бъде в съответствие с компетентностния подход.

6. Ще осъществим по-активна връзка с местния бизнес, за да дадем възможност на нашите ученици да проверят своите знания в реална среда. Залагаме на качествено и иновативно професионално образование и обучение. Основната цел е свързана с това да го направим адаптивно и привлекателно като създадем механизми за професионално ориентиране на учениците от първия гимназиален етап.

7. Пътят на училището е свързано с дигиталната трансформация. За тази цел ще : формиране и развиваме цифровите умения и дигиталната медийна грамотност на учениците.

8. Ще продължим да осъществяваме целодневна организация на учебния процес като инструмент за превенция на отпадане от училище, за осигуряване на специализирана помощ при подготовката, за развиване на таланти и удовлетворяване на потребности и интереси.

9. Ще продължим да работим за формиране на умения и нагласи за здравословен и екологичен начин на живот и за придобиване на социални, граждански и интеркултурни компетентности, чрез училищни и извънкласни форми на работа, както и в рамките на ученическото самоуправление. Реализиране на идеята „Зелена“ образователна среда.

10. Ще продължим да обогатяваме книжното богатство на нашата библиотека за подпомагане на учебно-възпитателната работа.

11. Чрез ритуализацията на училищния живот ще продължим да възпитаваме и изграждаме дух на родолюбие и национална принадлежност.

ОСНОВНИ ЦЕЛИ НА СТРАТЕГИЯТА

1. Издигане на качеството на процеса на обучение за постигане на ДОС и повишаване на резултатите на ДЗИ. Включително и при възникване на необходимост за преминаване към електронно обучение.

2. Поставяне на ученика в центъра на цялостната педагогическа дейност и изграждането му като автономна и активна личност;

3. Поставяне на ученика в отговорна активна позиция при овладяване на знанията, формиране на различни компетенции по различните учебни предмети и развитие на умения

за учене през целия живот;

4. Практическа приложимост на изучаваното учебно съдържание и използване на методите за обучение чрез интерактивни дейности и развитие на дуалната система на обучение. Въвеждане на иновации в образованието и водещи практики.

5. Използване на различни форми за мотивиране на персонала;

6. Обогатяване на материалната база, реновиране на сградния фонд и допълнително финансиране.

ЦЕННОСТИ И ПРИОРИТЕТИ В РАЗВИТИЕТО НА УЧИЛИЩЕТО

1. Развитие на родно езиковата подготовка, чуждоезиковата подготовка, подготовката в областта на информационните технологии и по всички други предмети и професионалната подготовка;

2. Въвеждане на иновации в обучението, постепенно въвеждане на проектното и STEM обучение, както и създаване на среда, подходяща за тази цел.

3. Формиране на гражданско съзнание и граждански добродетели и отговорно гражданско поведение;

4. Развитие у учениците на умения за създаване и поддържане на здравословен начин на живот;

5. Формиране на екологична култура, екологично съзнание и екологично поведение;

6. Усвояване на знания за различните измерения на културните идентичности, позитивно отношение към разнообразието и конструктивни взаимодействия в мултикултурна среда.

7. Формиращо оценяване и самооценяване;

8. Обучение в сътрудничество между основните партньори в училищната общност - ученици, учители и родители;

9. Повишаване на професионализма на педагогическия екип;

6. ИДЕИ И ДЕЙНОСТИ ЗА РЕАЛИЗИРАНЕ НА СТРАТЕГИИТЕ

СТРАТЕГИИ, ЦЕННОСТИ И ПРИОРИТЕТИ	ИДЕИ И ДЕЙНОСТИ ЗА РЕАЛИЗИРАНЕТО ИМ
Приоритетна област 1: Ефективно включване и трайно приобщаване <i>Стратегическа цел 1: Развитие и утвърждаване на гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование</i> <i>Стратегическа цел 2: Създаване на благоприятна, модерна и мотивираща ученето образователна среда;</i>	Привличане в училище на мотивирани ученици чрез провеждане на целенасочена рекламна кампания. Планиране и осъществяване на дейността по гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование на ниво училище, методически обединения и класни ръководители; Предприемане на мерки за намаляване на броя на отсъствията от учебни часове чрез своевременно информиране на родителите. Организиране на дейности за борба с противообществените прояви и противодействие срещу наркоманията и сектите. Изграждане на работещо и ефективно Училищно настоятелство чрез привличане в него на родители, общественици и рабо-

<p>Приоритетна област 2: Мотивация за учене и пълноценно участие <i>Стратегическа цел 3: Прилагане на индивидуален подход към потребностите на всяко дете и на всеки ученик;</i> <i>Стратегическа цел 4: Подкрепа за пълноценно участие;</i></p>	<p>тодатели. Разработване на проекти за обогатяване на училищната МТБ. Реновиране на сградния фонд и създаване на необходими нови кабинети. Основни ремонти на ВИК и ел.инсталации. Създаване на работни офиси за учебните формирования. Актуализиране и обогатяване на фонда на библиотеката. Ремонт на физкултурния салон и нова зала към него. Текущи ремонти в кабинети и класни стаи. Ремонт и обновяване на актовата зала. Обезпечаване на подходящо обзавеждане на кабинети и класни стаи. Осигуряване на нови компютри. Внедряване на съвременни интерактивни средства за обучение – проектори, мултимедийни дъски и приложения. Изграждане на нов STEM център.</p> <p>Мотивиране на учениците за участие в учебния процес чрез качествено обучение. Въвеждане на иновации в обучението, постепенно въвеждане на проектното и STEM обучение, както и създаване на среда, подходяща за тази цел. Развиване на ученическото самоуправление в училище.</p>
<p>Приоритетна област 3: Знания, умения, ценности, таланти и потенциал <i>Стратегическа цел 5: Преодоляване на регионалните, социално-икономическите, културните и други бариери за достъп до образование;</i> <i>Стратегическа цел 6: Учебно съдържание, преподаване и оценяване в съответствие с компетентностния подход;</i> <i>Стратегическа цел 7: Формиране и развитие на ключовите компетентности;</i> <i>Стратегическа цел 8: Формиране на ценности и ценностно-ориентирано поведение;</i></p> <p><i>Стратегическа цел 9: Развитие на способностите и талантите;</i></p>	<p>Въвеждане на нови форми за проверка и оценка на знанията на учениците. Организиране и провеждане на вътрешно-училищни състезания, олимпиади, изложби, викторини по различни предмети, панаири. Съвместна работа по образователни проекти. Активно включване на Ученическия съвет в дейности по гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование Насърчаване към добри практики за демократизиране на училищната среда, чрез формите на ученическото самоуправление;</p> <p>Осъществяване на съвместни инициативи от ученици, учители и родители. Обогатяване и разнообразяване на извънкласните дейности и заниманията със спорт. Утвърждаване на традиции и символи на училището.</p>

<p><i>Приоритетна област 10: Противодействие на тормоза и насилието; Приоритетна област 11: Превенция на риск от ранно отпадане от системата на училищното образование.</i></p>	<p>Прилагане на нови и разнообразни форми за работа с родители. Превенция на агресията, тормоза и други негативни прояви в училищната общност. Очертаване на дейностите по превенция и интервенция на насилието и тормоза в училище за създаване на сигурна образователна среда, осигуряваща възможност за усвояване на ключови компетентности за личностно развитие и за успешна реализация на пазара на труда.</p>
<p><i>Приоритетна област 4: Реализация в професиите на настоящето и бъдещето Стратегическа цел 10: Адаптивно и привлекателно професионално образование и обучение; Стратегическа цел 11: Качествено и иновативно професионално образование и обучение</i></p>	<p>Обучения на екипите, които ще ръководят дуалната форма Изучаване на чуждият опит. Участие в проекти по Еразъм Работа с партньорите. Популяризиране на постиженията на учениците</p>
<p><i>Приоритетна област 5: Превръщане на ученето през целия живот в реалност Стратегическа цел 12: Осигуряване на условия за превръщане на ученето през целия живот в реалност; Стратегическа цел 13: Насърчаване на ученето през целия живот;</i></p>	<p>Провеждане на общоучилищни прояви, свързани с гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование Участие в проекти с акцент гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование; Включване на ученици и родители в разработване на проекти.</p>
<p><i>Приоритетна област 6: Мотивирани и креативни учители Стратегическа цел 14: Повишаване на привлекателността и престижа на учителската професия и обезпечаване на системата с учители; Стратегическа цел 15: Развитие на компетентностите в съответствие с променящата се роля на учителя;</i></p>	<p>Формиране на екип от висококвалифицирани учители чрез: Повишаване на квалификацията на дългогодишните педагогически кадри; Осъществяване на сътрудничество между учителите от училището с учители от други училища и/или ВУЗ с цел обмен на добри педагогически практики. Повишаване на нивото на трудовата дисциплина. Усъвършенстване на съществуващите училищни учебни планове и при необходимост разработване на нови, отговарящи на търсенето от учениците и на ресурсите, с които разполага училищната общност. Увеличаване на индивидуалните трудови възнаграждения на работещите в рамките на утвърдените средства в делегирания бюджет. Изработване на график за провеждане на ПС. Формиране на система от морални стимули, изготвяне на Етичен кодекс.</p>

	<p>Осигуряване и организиране на квалификацията на учителите.</p> <p>Провеждане на тимбилдинг и обучения на колектива, семинари</p> <p>Работа в единна платформа и възможност за избор на учителите и за други/помощни/ платформи с цел подобряване на обучението на учениците.</p> <p>Създаване и използване на електронни уроци.</p> <p>Обучение на учениците за работата в избраната от екипа електронна платформа.</p> <p>Обезпечаване на учителите с необходимите ресурси за работа в електронна среда.</p>
<p>Приоритетна област 7: Дигитална трансформация</p> <p><i>Стратегическа цел 16: Формиране и развитие на цифровите умения и на дигиталната медийна грамотност;</i></p> <p><i>Стратегическа цел 17: Развитие на образованието и обучението в дигитална среда и чрез дигитални ресурси;</i></p>	<p>Изработен е алгоритъм за подпомагане на учениците с електронни устройства и интернет при необходимост от електронно обучение.</p> <p>Използване на информационните технологии в процеса на обучение по всички предмети гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование;</p>
<p>Приоритетна област 8: Образователни иновации</p> <p><i>Стратегическа цел 18: Насърчаване на иновациите във всички етапи и степени на образованието и във всички сфери на училищния живот;</i></p> <p><i>Стратегическа цел 19: Развитие на образованието и обучението в иновативна среда;</i></p>	<p>Обезпечаване на процеса на обучение с достатъчно технически средства и други необходими пособия.</p> <p>Използване на интерактивни методи на обучение.</p> <p>Използване на интерактивни методи на обучение по гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование;</p> <p>Използване на информационните технологии в процеса на обучение по всички предмети.</p>

<p>Приоритетна област 9: Образование за устойчиво развитие <i>Стратегическа цел 20: Формиране и развитие на отношения и нагласи за здравословен и природосъобразен начин на живот;</i> <i>Стратегическа цел 21 : „Зелена“ образователна среда;</i></p>	<p>Формиране на умения и нагласи за здравословен и екологичен начин на живот чрез училищни и извънкласни форми на работа, както и в рамките на ученическото самоуправление. Реализиране на идеята „Зелена“ образователна среда. Създаване на зелени класни стаи в училищния парк. Естетизация на училищния двор.</p>
<p>Приоритетна област 10: Образователни иновации <i>Стратегическа цел 22: Управление, основано на креативност и иновации;</i> <i>Стратегическа цел 23: Сътрудничество между институциите и свързване в мрежи.</i></p>	<p>Демократизиране на управлението на училищната общност чрез: Включване на максимален брой учители във вземането на управленски решения, чрез участието им в дирекционни съвети, методически съвети и комисии; Осъществяване на сътрудничество с институции и организации, притежаващи капацитет при осъществяване на гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование. Включване на максимален брой учители във вземането на управленски решения, чрез участието им в дирекционни съвети, методически съвети и комисии; Организиране на по-добра вътрешно училищна информационна система; Добра работа с Обществения съвет, реализиране на съвместни дейности – благотворителни базари, балове , ден на професиите и др. Изграждане на ръководен екип; Създаване на партньорски взаимоотношения със синдикалните организации в училище. Работа по привличане на спонсори. Изграждане на постоянен екип от учители, разработващи рекламната стратегия на училището. Осигуряване на достатъчно средства по реализиране на рекламата. Включване в рекламната дейност на учители, родители и ученици.</p>

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ С ФИНАНСИРАНЕ:

№	Дейност	финансиране	Срок
1.	Изработване и утвърждаване на цялостна концепция за провеж-	Делегиран бюджет	до 15.09. на всяка година

	дане на образователния процес – учебен план и програми, Етичен кодекс, ПЕКК и комисии, план-прием,целодневно обучение.		
2.	Обновяване и оборудване на класните стаи и кабинети. Оборудване на класни стаи съобразени с новите тенденции в пространството за учене и среда подходяща за STEM обучение.	Делегиран бюджет и външно финансиране.	ремонтиране и оборудване на 10 кабинета на година.
3.	Ремонтиране и обновяване на актова зала.	Делегиран бюджет и външно финансиране, спонсорство	до края на 2025 г.
4.	Достъп до интернет в класните стаи и кабинети.	делегиран бюджет и външно финансиране, спонсорство	постоянен
5.	Реновиране и оборудване на един офис за учебно-тренировъчните формирвания	делегиран бюджет и спонсорство	до края на учебната 2023/2024 г.
6.	Създаване на фитнес комплекс	проект, спонсорство	2023 г.
7.	Модернизиране на видеонаблюденето и пропусквателния режим.	бюджет	Постоянен
8.	Естетизиране на двора на гимназията	Спонсорство, проект	Постоянен
9.	Участие в квалификационни форми на педагогическия състав.	бюджет	Постоянен
10.	Разработване, спечелване и реализиране на национални и европейски проекти.	МОН и Фондове на ЕС	Постоянен
11.	Продължаване на работата по програмата „Без свободен час“	бюджет	Постоянен
12.	Училищни състезания.	Бюджет; МОН	Постоянен
13.	Продължаване на традицията за провеждане на благотворителен Коледен базар и благотворителен коледен бал.		Постоянен
14.	Провеждане на традиционни училищни празници.	бюджет	Постоянен
15.	Участия в спортни празници и състезания.	бюджет	Постоянен
16.	Участие в състезание по професиите .	Календар МОН	Постоянен
17.	Развиване на сътрудничество в рамките на Асоциацията на училища по хотелиерство и	Календар МОН	Постоянен

	ресторантьорство в България : Участие в национални състезания; Квалификация на учителите; Институционално сътрудничество (УНСС, ВУЗФ, НБУ и др.)		
18.	Участие в дейности по кариерно ориентиране.	Делегиран бюджет, проекти	Постоянен
19.	Училищни ритуали – откриване и закриване на учебната година, връчване на документи за степен на образование и квалификация.	Делегиран бюджет	Постоянен
20.	Награждаване на проявили се ученици и учители.	Делегиран бюджет	Срок постоянен

7. ОБХВАТ НА СТРАТЕГИЯТА:

- Ученици;
- Педагогически специалисти от училището;
- Директор; Заместник директори;
- Педагогически съветник;
- Административни служители;
- Непедагогически персонал;
- Родители - чрез Обществен съвет и Училищно настоятелство.
- Социални партньори.

8. АДМИНИСТРИРАНЕ

Постигането на стратегическите и оперативните цели за четиригодишния период е обвързано с приемането и гласуването на Педагогически съвет на План за изпълнение на дейностите, включващ времеви график, отговорни лица за изпълнение на конкретните дейности, източник и приблизителна стойност на финансиране. Очакваните резултати са обвързани с редица съпътстващи процеси в хода на реформата в образователната система в България, което ги прави трудно прогнозируеми. Те се превръщат в желано състояние, което ангажира всеки представител на образователната институция с поемането на конкретна отговорност за всяка една от дейностите, залегнали в плана. Планът е разработен на базата на обобщен анализ на силните и слабите страни на училището и установените потребности в сферата на качеството на образователно - възпитателния процес. Предвижда се актуализацията му да се извършва при необходимост или на всеки две години. Мониторингът по изпълнение на предвидените в плана дейности е приоритет на ръководството на училището с активното участие на Обществения съвет, като орган за граждански контрол.

9. ПРИЛОЖЕНИЯ, НЕРАЗДЕЛНА ЧАСТ ОТ СТРАТЕГИЯТА:

- Приложение 1 - Програма за предоставяне на равни възможности за приобщаване на

деца и ученици от уязвими групи

- Приложение 2 – Програма за превенция на риск от ранно напускане на училище
- Приложение 3 – Механизъм за противодействие на тормоза и насилието в училище
- Приложение 4 – План за гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование

ПРОГРАМА

ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА РАВНИ ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА ПРИБЩАВАНЕ НА ДЕЦА И УЧЕНИЦИ ОТ УЯЗВИМИ ГРУПИ

2024/2025 учебна година

Програмата е изготвена в съответствие с действащите стратегически и оперативни национални документи на централните ведомства, в изпълнение на държавната политика за предоставяне на равни възможности на всички български граждани и за приобщаване на учениците от уязвими групи и е неразделна част от Стратегията за развитие на ПГ «Ген. Владимир Заимов», гр. Сопот

I. ЦЕЛИ И ЗАДАЧИ НА ПРОГРАМАТА

Настоящата програма очертава целите и задачите за работа с ученици от Професионална гимназия „Ген. Владимир Заимов“, гр. Сопот и урежда взаимоотношенията между институциите във връзка с предоставянето на приобщаващо образование.

Програмата е изготвена в съответствие с действащите стратегически и оперативни национални документи на централните ведомства, в изпълнение на държавната политика за предоставяне на равни възможности на всички български граждани и за приобщаване на учениците от уязвими групи.

Училищната програма се базира на:

- Закон за предучилищното и училищното образование;
- Наредба за приобщаващото образование;
- Алгоритъм за взаимодействие между институциите в системата на предучилищното и училищно образование и дирекциите „социално подпомагане“ по отношение осигуряването на подкрепа за личностни развитие на децата и учениците;
- Национална стратегия на Република България за равенство, приобщаване и участие на ромите (2021 - 2030);
- Национален план за действие за периода 2022-2023 г. за изпълнение на Националната стратегия на Република България за равенство, приобщаване и участие на ромите 2021-2030 г. ;
- Закон за защита от дискриминация;
- Конвенция за борба срещу дискриминацията в областта на образованието.

Програмата включва редът и начините за оказване на обща и допълнителна подкрепа на всички деца и ученици, които имат необходимост от такива в ПГ „Ген. Владимир Заимов“, гр. Сопот, съобразно неговите лични интереси, потребности и нужди.

Като уязвими ученици в ПГ „Ген. Владимир Заимов“, гр. Сопот се определят тези, които се отнасят към някои от посочените по-долу групи :

- специални образователни потребности,
- хронични заболявания,
- двигателни увреждания,
- деца в риск¹,
- деца и ученици, застрашени или жертва на насилие,
- деца с изявени дарби,
- деца-сираци и полусираци,
- деца-бежнаци,
- деца от различни етнически групи,
- деца с други идентифицирани нужди.

а) чиито родители са починали, неизвестни, лишени от родителски права или чиито родителски права са ограничени, или детето е останало без тяхната грижа;

б) което е жертва на злоупотреба, насилие, експлоатация или всякакво друго нехуманно или унижително отношение или наказание в или извън семейството му;

в) за което съществува опасност от увреждане на неговото физическо, психическо, нравствено, интелектуално и социално развитие;

г) за което съществува риск от отпадане от училище или което е отпаднало от училище.

II. ПОДКРЕПА НА ЛИЧНОСТНОТО РАЗВИТИЕ

Подкрепата на личностното развитие се осъществява във връзка и в съответствие с разработените областни стратегии за подкрепа на личностното развитие, както и въз основа на анализ на необходимостта от обща и допълнителна подкрепа.

1 Обща подкрепа

За организиране на подкрепата на личностното развитие в ПГ „Ген. Владимир Заимов“, гр. Сопот за координатор е определен заместник-директорът по учебната дейност, който изпълнява функциите си съобразно Наредба за приобщаващото образование.

Общата подкрепа в ПГ „Ген. Владимир Заимов“, гр. Сопот се осъществява от екип, ръководен от координатора, както от педагогически съветник и училищен психолог.

Общата подкрепа е насочена към развитие на потенциала на всеки ученик.

Общата подкрепа включва екипна работа между отделните специалисти и осигуряване или насочване към занимания по интереси. Заниманията по интереси се организират от ПГ „Ген. Владимир Заимов“, гр. Сопот или други центрове за личностно развитие.

Общата подкрепа за личностно развитие е комплекс от дейности и мерки, насочени към:

- Екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти;
- Допълнително обучение по учебни предмети при условията на ЗПУО;
- Допълнителни консултации по учебни предмети, които се провеждат извън редовните учебни часове;
- Консултации по учебни предмети;
- Кариерно ориентиране на учениците;
- Занимания по интереси;
- Библиотечно-информационно обслужване;
- Грижа за здравето;
- Осигуряване на общежитие;
- Поощряване с морални и материални награди;
- Дейности по превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение;
- Ранно оценяване на потребностите и превенция на обучителни затруднения;

Описаните в ПУД морални и материални награди също са част от предоставяната подкрепа от ПГ „Ген. Владимир Заимов“, гр. Сопот.

2. Допълнителна подкрепа

Допълнителната подкрепа се осъществява въз основа на направена оценка на индивидуалните потребности на определен ученик от ПГ „Ген. Владимир Заимов“, гр. Сопот. Оценката на потребностите се извършва от специално назначен екип от специалисти, съобразно необходимостта на ученика и след това се потвърждава от Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование.

Учениците, за които може да се поиска оценка на потребностите, са от следните уязвими групи:

- деца със специални образователни потребности – в началото на учебната година;
- деца при които има индикации, че са със специални образователни потребности или специални образователни трудности;
- деца с хронични заболявания;
- деца с изяви дарби;

- деца в риск.

Допълнителната подкрепа включва:

- работа с ученик по конкретен случай;
- психо-социална рехабилитация;
- рехабилитация на слуха;
- зрителна рехабилитация;
- рехабилитация на комуникативни нарушения;
- осигуряване на достъпна архитектурна среда;
- специализирани средства;
- ресурсно подпомагане.

Допълнителната подкрепа се реализира чрез индивидуален план за действие за всеки конкретен ученик. Родителите задължително се включват в плана за действие като активни участници в дейностите.

Ако Регионалният център препоръча допълнителна подкрепа, но родителите откажат, училището уведомява отдел „Закрила на детето“ към ДСП по местоживее на детето, с цел да социалните служби да окажат съдействие и ако се налага помощ на родителите за осъзнаване на нуждите на детето.

При необходимост се изработва индивидуална учебна програма по съответните учебни предмети с цел по-лесното възприемане от ученика, а също се така се изготвя и индивидуален учебен план или учебен план за обучение в комбинирана форма на обучение. За ученици с изяви дарби също се изработва индивидуален учебен план.

III. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ ПО ПРОГРАМАТА

Дейности	Срок	Отговорник	Забележка
Идентифициране на ученици, които имат необходимост от обща подкрепа.	учебната 2024/2025 година	училищен психолог, педагогически съветник, класни ръководители	
Екипна работа на учителите, преподаващи в даден клас.	учебната 2024/2025 година	класни ръководители, учители	При необходимост.
Определяне на координатор на процеса по организация и провеждане на обща и допълнителна подкрепа.	Преди началото на учебната 2024/2025 година	директор	
Награждаване на ученици.	текущ	директор, заместник-директори, класни ръководители	При и по определен повод за поощрение.
Предоставяне на дейности по интереси в училището.	учебната 2024/2025 година	учители, външни лектори	В рамките на национални програми и проекти.
Предоставяне на дейности за преодоляване на обучителни	учебната 2024/2025 година	учители	По план за обща подкрепа за личностно развитие на учениците.

затруднения в училището.			
Кариерно ориентиране и консултиране на ученици от VIII до XII кл.	учебната 2024/2025 година	педагогически съветник, външен кариерен консултант	При получена заявка или установена необходимост.
Идентифициране на ученици със СОП или СОТ.	учебната 2024/2025 година	класни ръководители, учители, училищен психолог, педагогически съветник	Определяне на ЕПЛР с участието на специалисти от ЦПППО – Пловдив.
Оценка на потребности на ученици със СОП.	учебната 2024/2025 година	екип за подкрепа на личностно развитие	Не по-късно от 3 месеца, след идентифициране на нуждата, срок за изготвяне на оценката – 14 дни.
Психологическа подкрепа, психосоциална рехабилитация и консултации	учебната 2024/2025 година	училищен психолог педагогически съветник	
Превантивни мерки за недопускане отпадане от училище, включително и когато фактор за това се явява затруднение при работа с електронна платформа. /технически или обучителен характер на затруднението/.	учебната 2024/2025 година	директор, зам.-директори, учители, педагогически съветник и училищен психолог	
Стимулиране участието на ученици с изявени дарби в състезания и олимпиади	учебната 2024/2025 година	учители по учебни предмети	
Стимулиране участието на ученици от различни етнически групи в състезания олимпиади и проекти.	учебната 2024/2025 година	учители по учебни предмети	
Съвместни дейности с МКБППМН, Детска педагогическа стая,	учебната 2024/2025 година, по график	координационен съвет за справяне с насилието, агресията и тормоза	

Отдел „Закрила на детето“		в училище, директор, педагогически съветник, районна администрация	
Обучение на педагогически специалисти за работа с деца от уязвими групи	по график, заложен в план за квалификация	директор, председатели на ПЕКК	

IV. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

За изпълнението на Програмата е необходимо сътрудничеството между всички пряко ангажирани институции, неправителствения сектор и училищната общност; всички участници в образователния процес (семейство, училище, институции, НПО) да бъдат еднакво отговорни и ангажирани за постигане на поставените цели.

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА
ПРОФЕСИОНАЛНА ГИМНАЗИЯ "ГЕН. ВЛАДИМИР ЗАИМОВ" гр. СОПОТ
4330 гр. Сопот, ул."Иван Вазов" №1, тел. +359 882525512, e-mail: info-1601363@edu.mon.bg

Приложение 2

ПРОГРАМА ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА РАННОТО НАПУСКАНЕ НА УЧИЛИЩЕ

Програмата за превенция на ранното напускане на училище в Професионална гимназия „Ген. Владимир Заимов“, гр. Сопот е разработена в съответствие с рамкови европейски и национални документи и определените приоритети за развитие в сферата на средното образование и е неразделна част от **Стратегията за развитие на ПГ «Ген. Владимир Заимов», гр. Сопот**

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Програмата за превенция на ранното напускане на училище в Професионална гимназия „Ген. Владимир Заимов“, гр. Сопот е разработена в съответствие с рамкови европейски и национални документи и определените приоритети за развитие в сферата на средното образование.

Програмата конкретизира ключовите мерки в политиките за превенция, интервенция и компенсиране на отпадането и преждевременното напускане на училище на Стратегията за намаляване дела на преждеременно напусналите образователната система (2013–2020), приета от Министерския съвет с Протокол № 44 от 30.10.2013 год.

С дейностите си програмата е ориентирана към реализиране на политики и мерки за постигане на стратегическата цел и оперативните цели на Стратегията, както и с целите на Програмата, разработена от РУО Пловдив и определените приоритети на областно ниво.

Програмата е разработена на основата на проект на Министерството на образованието и науката на двугодишен План за изпълнение на Стратегията за намаляване дела на преждеременно напусналите образователната система.

Програмата представя:

- SWOT анализ - определяне на рисковите групи ученици, застрашени от ранно напускане на училище и прилагане на мерки, свързани с превенцията, работещи по отношение на справянето с риска от ранно напускане от ПГ „Ген. Владимир Заимов“, гр. Сопот;

- дефиниране на дейности, насочени към идентифицираните рискови групи от ученици, предлагащи промяна в нагласите, с цел повишаване мотивацията на учениците за учене, чрез предлагане на качествено образование - използване на интерактивни методи на преподаване, повишаване квалификацията на учителите, превръщане на училището в желана територия - подобряване на материално – техническата база, включване на учениците в извънкласни форми и проекти, приоритети, дефинирани в Стратегията за развитие на училището, Годишен план на училището и Плана за квалификация на педагогическите кадри;

- обмен на добри и работещи практики между заинтересованите страни;
- усъвършенстване на системата за събиране на постоянна и надеждна информация за движението на децата и учениците.

Водещите принципи при разработване на настоящата Програма са законо-

съобразност, партньорство, кохерентност, прозрачност, устойчивост на резултатите, иновативност, отчетност, мониторинг и контрол.

Отчитането на изпълнението на Програмата ще се извърши въз основа на анализ за въздействието и планиране на последващи корективни мерки.

Програмата е отворена система и подлежи на актуализиране по реда, по който е приета.

II. АНАЛИЗ НА СЪСТОЯНИЕТО В УЧИЛИЩЕТО

ОБЩИ ДАННИ

ПГ „Ген. Владимир Заимов“, гр. Сопот е с дългогодишна история и традиции в професионалното обучение на ученици. Приема ученици след завършен VII кл. по следните специалности:

1. Системно програмиране
2. Организация на туризма и свободното време
3. Производство на хляб, хлебни и сладкарски изделия
4. Кетъринг
5. Мехатроника
6. Рекламна графика
7. Компютърна техника и технологии
8. Електронна търговия
9. Икономист Информатик
10. Производство на кулинарни изделия и напитки
11. Приложно програмиране
12. Производство на хляб и хлебни изделия
13. Измервателна и организационна техника

Педагогическият персонал на ПГ „Ген. Владимир Заимов“, гр. Сопот се състои от: Директор - 1, Зам. директор по учебната дейност - 1, Зам. директор по учебно – производствена дейност – 1, Зам. директор по административно – стопанска дейност - 1, Учители – 64, Училищен психолог – 1, Педагогически съветник – 1, Образователен медиатор – 1.

Административният персонал се състои от 10 човека: Главен счетоводител, Счетоводител, Служител “Човешки ресурси“, Технически секретар, Завеждащ административна служба, Библиотекар, Длъжностно лице защита на данни, Домакин – общезитие, Отговорник мултимедия.

Непедагогическият щатен персонал наброява 14 човека.

Преподавателите непрекъснато повишават квалификацията си, чрез участия в различни курсове, конференции, обучителни семинари и др. Квалифицираните кадри доказват своя професионализъм през годините, участвайки в различни европейски проекти и национални програми, национални и международни състезания по професии.

Осигурен е безплатен транспорт за пътуващите ученици.

ПГ „Ген. Владимир Заимов“, гр. Сопот разполага с добре обзаведени класни стаи и кабинети по физика, химия, биология; компютърни кабинети с локална мрежа и достъп до интернет; библиотека; физкултурен салон; учебен ресторант. Училището е подсигурано с необходимата учебна документация. Външни фактори: Училището е разположено в достъпна градска част.

Училището като институция функционира в условията на променена и агресивна среда, която оказва силно влияние върху мотивите за учене, а също така и върху поведението на учениците.

Външната среда оказва неблагоприятно въздействие върху развитието на българското училище. Най-силно изразени негативни фактори са икономическата и социална среда, които имат определящо значение. Прогнозите за тяхното развитие и влияние са противоречиви. От една страна, като член на Европейския съюз България ще преследва целите на догонване и изравняване със стандартите на икономическо и социално развитие на останалите страни-членки. От друга – нарастват опасенията за рецесия в Евросъюза поради влиянието на световната финансова криза. При тази неопределеност е трудно да се предвиди тенденцията в развитието на тези два фактора.

В училището се разработват Програми от превантивни мерки за превенция на ранното напускане на училище:

- Програма за превенция на ранното напускане на училище.
- Процедура по налагане на санкции по чл.199 от ЗПУО.
- Програма за предоставяне на равни възможности за приобщаване на деца и ученици от уязвими групи
- План за работа на училищен екип за подкрепа на личностно развитие на учениците
- Оценка на индивидуалните потребности на ученици СОП, ученици в риск, ученици с изявени дарби, ученици с хронични заболявания за осигуряване на обща и допълнителна подкрепа на личностното развитие.
- Стратегия за развитие на ПГ „Ген. Владимир Заимов“, гр. Сопот
- Етичен кодекс на училищната общност

За ефективното прилагане на програмата, е необходимо да се определят рисковите групи от ученици, застрашени от отпадане, както и да се предложат превантивни мерки, насочени към тези групи ученици.

ПРИЧИНИ ЗА ОТПАДАНЕ

1. Основни причини за преждевременното напускане на училище

Причините за преждевременното напускане на училище могат да бъдат класифицирани в няколко категории:

А./ Икономически - безработицата, ниските доходи и бедността поставят много деца в затруднени условия, водещи да повишен риск от ранно напускане на училище. Много деца са принудени да помагат на семействата си, което води до прекъсване на присъствието в училище или до нарушаване на участието им в учебния процес.

Б./ Социални – родителска незаинтересованост, конфликти, напрежение и кризи в семейството, отрицателно въздействие на домашната среда, функционална неграмотност или ниско образование на родителите, ранни бракове и др.

В./ Образователни - езикова бариера, недоброто владеене на български език на децата от ромски произход, трудности в усвояването на учебното съдържание, навици на учене, липса на мотивация, лоша дисциплина и др.

Г./ Мултикултурни – отсъствие на познавателна мотивация сред ученици от ромската

общност, отсъствие на мотивация от страна на родителите за приобщаващо образование на децата им, ниска степен на готовност за училище на деца от тази общност, дефицит на комуникативна компетентност сред такива деца и др.

Д./ Институционални – недостатъчно координиран подход между различните служби на местно и общинско ниво и др.

Е./ Здравословни и/или психологически причини – включват обучителни трудности; ниски образователни резултати; неидентифицирани проблеми, свързани с тормоз, агресия и/или насилие; ненавременна диагностициране на риск от отпадане от училище.

За преодоляването на възникналите проблеми в определен етап, училището води гъвкава политика с цел да се разгърне личния потенциал на всяко дете съобразно неговите нужди и потребности и интереси. Предвидени са дейности за разнообразяване на методите, похватите, средствата на работа - традиционни и иновационни. Обогаляване инструментариума за работа с децата, стимулиране, поощрение и оценка на напредъка на ученика във възпитателно-образователния процес. Участие на ученици и родители от различни уязвими групи, деца за които българският език не е майчин в училищни и извънучилищни дейности за преодоляване риска от ранно напускане на училище.

През изминалите години се наблюдава увеличаване процента на учениците, заминали в чужбина. Причините за това са социални - заминаване на цялото семейство, поради ниски доходи и безработица. Между България и страните, към които е насочен основният емигрантски поток, липсват механизми за обмен на данни и проследяване каква част от заминалите в чужбина ученици продължават обучението си.

Регистрирани са ученици, прекъснали обучението си поради семейни причини. Семейните причини обхващат широк кръг от проблеми, свързани с родителска незаинтересованост, противоречия и конфликти в семейството, отрицателно взаимодействие на домашната среда, ниско образование на родителите, бедност, етнокултурни традиции.

ОТСЪСТВИЯ

Превантивни мерки за намаляване на отсъствията са периодичното информиране на Дирекция "Социално подпомагане" за ученици, допуснали над 5 отсъствия по неуважителни причини за един месец, както и периодични доклади до Регионална дирекция „Социално подпомагане“- Отдел “Закрила на детето“, ДПС и образуване на възпитателни дела за ученици с противообществени прояви. Като най-чести причини за допускане на отсъствия по неуважителни причини класните ръководители посочват закъсненията и бягства от час поради ниска мотивация за учене.

УСПЕХ

Причините за намален успех, съответно за обучителните затруднения са:

- *нежелание да учи от страна на ученика*
- *ученици, допускащи отсъствия по неуважителни причини*
- *незаинтересованост от страна на родителите*
- *трудности в усвояването на учебния материал*

Превантивни мерки насочени към тези групи ученици:

1. Идентифициране на ученици, застрашени от ранно напускане на училище чрез:

- Оценка на индивидуалните потребности на учениците в риск за осигуряване на обща и допълнителна подкрепа на личностно развитие.

2. Сформиране на екип за подкрепа на личностното развитие на ученици със СОП, ученици в риск, ученици с изяви дарби, ученици с хронични заболявания.

- Избор на екип за подкрепа на личностното развитие на всеки ученик /класен ръководител, педагогически съветник, учител-наставник/

- Запознаване с Етичния кодекс на училищната общност

- Привличане на родителите за партньори на училището с цел превенция на ранното напускане на училище.

- Своевременно информиране на родителите за отсъствията на учениците от училище повече от два последователни дни без причина и за успеха на учениците.

- Провеждане на две тематични срещи с родителите по проблемите на отговорността за възпитанието и образованието на децата и общите им задължения /м. септември и м. февруари/

3. Създаване и водене на регистър

- Поддържане на регистър на учениците в риск от напускане на училище (чрез системата ИСРМ), на ученици от уязвими групи и ученици с изяви дарби. При настъпили промени през учебната година, информацията се актуализира.

- Доклади от класния ръководител до Директора за допуснати над 5 отсъствия по неуважителни причини и изпращане на уведомително писмо до дирекция „Социално подпомагане” за учениците, допуснали повече от пет отсъствия по неуважителни причини в рамките на един месец.

4. Изготвяне и работа по индивидуален план на нуждаещите се ученици

- Оценка на индивидуалните потребности на учениците за осигуряване на обща и допълнителна подкрепа на личностно развитие. Изработване на индивидуален план и карта на ученика.

- Индивидуална работа с екипа за подкрепа на личностно развитие на учениците.

- Психологическа подкрепа за превенция на тормоза и насилието и за преодоляване на проблемното поведение на учениците.

5. Анализ на изпълнението на програмата за превенция на ранното напускане на училище.

- По индикатори за оценка периодично се отчитат резултатите като брой/ % на ранно напуснали ученици, брой/% на неизвинени отсъствия, брой/% ученици продължили в по - горен клас.

- В края на учебната година на Педагогически съвет - анализ и оценка на изпълнението на Училищната програма, отчитане на резултатите от дейностите по превенция на ранно напускане на училище. Набелязване на мерки за следващата учебна година.

Училището прилага и други мерки за превенция на ранното напускане на системата, като сред тях са:

- Извънкласни дейности и извънучилищни дейности;

- Поощряване с морални и материални награди, стипендии за високи постижения в образователната дейност, в занималня по интереси, за приноса им към развитие на училищната общност, творчески изяви.
- Осигуряване на безплатен транспорт за учениците
- Провеждане на ефективни консултации по учебните предмети
- Активно училищно настоятелство, обществен съвет, работа с родители
- Изграждане на позитивен психологически климат
- Ден на ученическото самоуправление
- Провеждане на училищни тържества и приобщаване на учениците и родителите към училищната общност.
- Отбелязване на национални и световни празници и мероприятия.
- Участие в актуални проекти и програми, които поощряват младежката активност

Предприемане на мерки при възникване на казуси, в полза на ученика:

В хода на учебната година възникват индивидуални казуси, които налагат прилагане на подход, съобразен с характера на случая и гарантиращ по най-добрия начин защита интереса на ученика в посока превенция на ранното напускане.

III. ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ НА ПРОГРАМАТА

ОБЩИ ЦЕЛИ

1. Разработване и изпълнение на комплекс от ефективни мерки и дейности за превенция и намаляване на ранно напускане на ученици от идентифицираните рискови групи в училище.
2. Подобрени резултати от обучението, измерими от НВО и ДЗИ и осигурена подходяща образователна подкрепа за личностно развитие на всеки ученик.

СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ

1. Обхват и задържане на децата в училище чрез мотивация и създаване на положителна нагласа към учебния процес.
2. Намаляване на броя на ранно напускане на училище чрез:
 - Намаляване на броя на отсъствията по уважителни и неуважителни причини в гимназиален етап с 20 %
 - Поощряване с морални и материални награди, стипендии за високи постижения в образователната дейност, за приноса им към развитие на училищната общност, творчески изяви
 - Ограничаване ранното напускане на ученици поради социални и семейни причини.
 - Създаване на позитивен психологически климат и толерантна среда в училище, която ученикът да почувства като своя, и в която може да открие собственото си място.
3. Изграждане на външна подкрепяща среда за превенция на ранното напускане на училище: подобряване на взаимоотношенията с институции и родители.

IV. ЦЕЛЕВИ ГРУПИ

Програмата е насочена към учениците от рискови групи:

- Ученици с идентифицирани рискове за преждевременно отпадане от образователната система
- Ученици, отглеждани от друг член на семейството, поради работещи в чужбина родители; деца, ползващи мярка на закрила или социална услуга в общността, респ. потребители в центрове за обществена подкрепа и др.
- Второгодници
- Ученици, полагащи поправителни изпити
- Новопостъпили ученици
- Пътуващи ученици

V. ПЛАН ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА

Идентифициран проблем	Дейности за разрешаване на проблема	Очаквани резултати	Отговорници	Срок
1. Ниска мотивация за учене	- Идентифициране на ученици, които имат необходимост от обща и допълнителна подкрепа.	- Повишаване мотивацията за посещение на учебните часове	Педагогически и персонал	Края на първи уч. срок
	- Поощряване с морални и материални награди, грамоти, стипендии за високи постижения в образователната дейност и творчески изяви, в занималня по интереси, за принос им към развитие на училищната общност.	- Повишаване на интереса към участие в мероприятията на училищната общност,	Ръководство, Класни ръководители	При подходящи поводи
	- Повишаване интереса на учениците към работата в екип чрез участие в училищни кампании.	- Повишаване на ангажираността на учениците към училищния живот	Учители	Постоянен

	Отбелязване на: Световния ден на водата, Денят на Земята, спортни състезания, Ден на ученическото самоуправлението, Ден против насилието в училище и др.			
	- Откриване и стимулиране на талантиливи деца за участие в подходящи инициативи.	- Активиране представянето на лични творчески постижения, креативност	Учители	Постоянен
	- Включване на учениците в Национална програма "Заедно в изкуствата и в спорта" За развитие на способностите на учениците и повишаване на мотивацията им за учене чрез дейности развиващи и различни умения	- Активиране представянето на лични творчески постижения, креативност	Класни ръководители, Педагогически и съветник	I уч. срок
	- Изпълнение на Процедура по налагане на санкции по чл.199 от ЗПУО.	Взимане на навременни мерки за прекратяване засилването на неприемливо поведение	Класни ръководители	Постоянен
2. Занижен контрол и/или negliжиране от страна на родителите.	-Взаимно партньорство между родителската и училищната общност	- Поддържане на положителни отношение и нагласи на родителите към училищната институция като полезна и	Педагогически и персонал	Постоянен

		необходима за тях -Редовни и извънредни индивидуални разговори с даване на насоки за завишаване контрола върху децата.		
	- избор на обществен съвет	- Повишаване интереса към включване и подпомагане в дейности на училището	Училищно настоятелство	I уч. срок
	- активна дейност на училищното настоятелство	- Активно участие на родители в решаването на проблеми в училище	Членове на училищното настоятелство	Планирани и непланиран и срещи на уч. настоятелство
	- редовно вписване на отсъствията на учениците и информирание на родителите чрез уведомителни писма и електронен дневник,	- Изграждане и поддържане на активна връзка с родителите	Учители	Постоянен
	- стимулиране на активните родители – грамоти, благодарствени писма, отзиви в уеб - страницата на училището	Преодотвратяване ранното напускане на ученици, поради социални и семейни причини	Ръководство	При официални поводи
3. Допуснати голям брой отсъствия	- Идентифициране на ученици, които имат необходимост от обща и	- Намаляване броя на отсъствията,	- Екип за подкрепа на личностното развитие,	Постоянен

	допълнителна подкрепа.	- повишен интерес към учебните процеси, - мотивация за влизане в час	- Педагогически съветник, училищен психолог - класни ръководители	
	- Планиране на дейности в плана на класния ръководител, насочени към идентифициране на ученици в риск и индивидуалното им консултиране.	Стартиране на работа за подкрепа възможно най-скоро, след установяване на проблема	Класен ръководител	
	- Планиране и осъществяване на контрол за редовно и точно вписване на отсъствията на учениците в училищната документация, за коректно и точно подаване към общините и към РУО на данните за движението на учениците и за броя на отсъствията, за своевременно отразяване на статуса на всеки ученик в уеб-базирания Регистър за движението на децата и учениците.	Недопускане на отсъствия по неуважителни причини от учениците	ЗДУД	Проверки през уч. 2024/2025 г.
	- Анализ - ежемесечни справки на класните ръководители /	- Навременни мерки за недопускане засилването на	Класни ръководители	Постоянен

брой, %, уважителни, неуважителни причини	проблема			
<p>- Поддържане на актуална информация в регистър на ученици, застрашени от ранно напускане на училище в системата ИСРМ и провеждане на мерки за работа с тях от екипа за подпомагане на личностното развитие: изготвяне на списък от класни ръководители, и предприемане на конкретни мерки, съобразени с всеки отделен случай. Анализ – отчитане на постигнат напредък.</p>	<p>- Активиране на самостоятелната дейност на учениците</p>	<p>ЗДУД, училищен психолог, педагогически съветник, екипи за подкрепа а личностното развитие</p>		<p>Постоянен</p>
<p>- Включване на учениците в действащи проекти</p>	<p>- Увеличаване възможностите на учениците за селективно участие в училищния живот</p>	<p>Класни ръководители</p>		<p>Постоянен</p>
<p>- Организиране на форми за индивидуална работа, свързани със специфични трудности при обучението:</p>	<p>- Повишаване на успеха и развиване на увереност в собствените възможности</p>	<p>- Учители, Екипи за подкрепа на личностното развитие</p>		<p>При установена нужда</p>

	консултации по учебни предмети, атрактивни задачи за самостоятелна работа въщи с практична насоченост.			
	- Планиране и реализиране на обучение, ориентирано към потребностите на всеки ученик – лично ориентиран подход	- Повишаване на успеха и развиване на увереност в собствените възможности	Учителите	Постоянен
	-Кариерно ориентиране и консултиране в класовете от 8. до 12. клас – ученикът да открие тази област, в която е добър и можещ	- Повишаване на увереността в собствените възможности на учениците	Класни ръководители, педагогически съветник	Постоянен
	- По-голяма атрактивност на преподавания материал чрез електронни уроци, интерактивни методи, онагледяване, задачи с практическа насоченост, активиране на самостоятелната дейност на учениците	- Повишаване на успеха и развиване на увереност в собствените възможности; осмисляне на връзката между различни теоретични знания и трансфера им в практиката на реалния живот.	Учители	Постоянен
4. Напускане, поради прояви на агресия и/или училищен тормоз	Идентифициране на ученици агресор - жертва по плана на Механизма за противодействие на училищния тормоз между децата и учениците в	- Стартиране на планирана работа за корекции в поведението - преодоляване на проблемното поведение на учениците	-Класни ръководители -Учители - Екипи за подкрепа на личностното развитие	При нужда

училище.	агресор - жертва		
- Оценка по теста „Въпросник за тормоза в училище” на проф. Пламен Калчев, СУ „Св. Климент Охридски“ Катедра “Обща, експериментална и генетична психология“	- Идентифициране на класове и ученици с проблемни прояви	Училищен психолог, Педагогически и съветник	м. Октомври 2024 г.
- водене на единен регистър на случаите на агресия, тормоз и насилие и ученици жертва на насилие и тормоз.	- Стартиране на планирана работа за корекции в поведението	ЗДУД	При установен инцидент
- Проследяване на адаптацията на новопостъпили ученици	- Предлагање на индивидуална подкрепа	Класни ръководители, училищен психолог и педагогически съветник	I уч. срок и при необходимост
- Социализиране на ученици за които българският език не е майчин	- Предлагање на подкрепа, при установена необходимост	Класни ръководители	I уч. срок
- включване в национални програми, проекти	- Повишаване интереса на учениците към работата в екип.	Класни ръководители	В указаните проектни срокове
- индивидуална и групова работа с деца и родители	Идентифициране и оказване на подходяща подкрепа, при различни проблеми	Училищен психолог, педагогически съветник, учители	Постоянен
- Психологическа подкрепа за превенция на агресия, тормоз,	Подобряване на психологическия климат в	Училищен психолог, педагогически	Постоянен

	насилие и преодоляване проблемното поведение на учениците,	училището	съветник	
	- Подобряване взаимодействието с отделните институции – Отдел ”Закрила на детето” към Дирекция „Социално подпомагане”, ДПС, ЦОП, МКБППМН	Включване на различни методи за оказване на подкрепа	Всички институции, ангажирани с работата с деца	При необходимост
5. Повишаване на квалификацията на педагогическите специалисти, насочена към идентифициране и справяне със случаите на превенция на ранно напускане на училище.	-Вътрешно квалификационни семинари по ПЕКК. - Разясняване на ДОС. Дискусии. - Включване в екипи за личностна подкрепа на учениците. - Развитие капацитета на учителите за работа с ученици от уязвими групи, ученици със СОП, ученици с изявени дарби и за прилагане на единна методика за оценяване на образователните им потребности. - Привличане на млади учители, както и студенти - стажанти от специалности за работа в училище и наставничество.	- Компетентност, отговорност и сигурност в образователната дейност на педагогическите специалисти. - Повишаване качеството на образованието.	- Председатели на ПЕКК, - Директор - ЗДУД -Класни ръководители -Учители	През уч. 2024/2025г.

	<p>- Търсене на финансиране на стипендии от вЪн за подпомагане на ученици с изявени дарби и способности - реализиране на партньорски програми между бизнес организациите и висши училища за по-тясна връзка и практическа реализация на завършилите и придобили професия.</p>			
--	---	--	--	--

VI. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

За максимално ефективно провеждана превенция на риска от ранно напускане на училище, съществено значение има сътрудничеството между всички пряко ангажирани институции, неправителствения сектор и родителската общност. Всички участници в образователния процес (семейство, училище, училищно настоятелство, обществен съвет, институции, НПО) трябва да бъдат еднакво отговорни и ангажирани за постигането на поставените цели.

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА
ПРОФЕСИОНАЛНА ГИМНАЗИЯ "ГЕН. ВЛАДИМИР ЗАИМОВ" гр. СОПОТ
 4330 гр. Сопот, ул. "Иван Вазов" №1, тел. +359 882525512, e-mail: info-1601363@edu.mon.bg

Приложение 3

**МЕХАНИЗЪМ
ЗА ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА ТОРМОЗА И НАСИЛИЕТО В УЧИЛИЩЕ
ЗА УЧЕБНАТА 2024/2025 ГОДИНА**

Настоящият документ е въведен на основание заповед на Министъра на МОН РД 09-5906/28.12.2017 г. и е неразделна част от **Стратегията за развитието на ПГ «Ген.Владимир Заимов»**

I. ВЪВЕДЕНИЕ И ЦЕЛ НА НАСТОЯЩИЯ ДОКУМЕНТ. ИЗМЕРЕНИЯТА НА НАСИЛИЕТО И ТОРМОЗА В УЧИЛИЩЕ

Разработеният документ има за цел да очертае рамките на единен механизъм за превенция и интервенция на насилието и тормоза, който да подпомогне училището в усилията за създаване на сигурна образователна среда. Въвеждането на общ механизъм се налага от разбирането, че реален напредък в справянето с насилието и тормоза може да бъде постигнат само при прилагането на последователна и целенасочена политика, която се споделя и изпълнява от всички участници в образователния процес. Тя регламентира в дългосрочен план целите и задачите по отношение на превенцията на насилието, както и разписва конкретни роли, отговорности и процедури за действие при възникнали ситуации на насилие и тормоз.

Тормозът в училище обхваща широк спектър от прояви. Това е явление със сериозни размери, което оставя дълготрайни последици върху психичното здраве и поведението както на децата, които търпят насилие, така и на онези, които го извършват или наблюдават. Последиците от насилието в училище са особено тежки и продължителни и силно привличат общественото внимание. Българската дума, която отговаря най-точно на явлението, е „тормоз“ („bullying”).

1. Същност.

1.1. Какво е насилие?

В България в официална употреба е дефиницията на понятието „насилие“, дадена в параграф 1, т. 1-5 от допълнителните разпоредби на Правилника за прилагане на Закона за закрила на детето. Две от определенията имат пряка връзка с насилието от деца върху деца, което е обект на настоящия механизъм.

- **Физическо насилие** е „причиняване на телесна повреда, включително причиняване на болка или страдание, без разстройство на здравето”.

- **Психическо насилие** „са всички действия, които могат да имат вредно въздействие върху психичното здраве и развитие на детето, като подценяване, подигравателно отношение, заплаха, дискриминация, отхвърляне или други форми на отрицателно отношение, както и неспособността на родителя, настойника, попечителя или на лицето, което полага грижи за детето, да осигури подходяща подкрепяща среда”.

- **Сексуално насилие и злоупотреба** над дете според определението на СЗО е „участието на дете в сексуални действия, които той или тя не разбира напълно и за които не е в състояние да даде информирано съгласие, или за които детето не е подготвено от гледна точка на развитието си и не може да даде съгласие, или които са в нарушение на законите или социалните табу на обществото”.

- **„Пренебрегване/неглижиране“** е неуспехът на родителя, настойника и попечителя или на лицето, което полага грижи за детето, да осигури развитието на детето в една от следните области: здраве, образование, емоционално развитие, изхранване, осигуряване на дом и безопасност, когато е в състояние да го направи.

Насилието може да бъде от възрастен към дете, между деца и от дете към възрастен.

2. Какво е „Тормоз“?

Тормозът е специфичен вид насилие сред децата и е сред най-неуловимите форми на агресивно поведение и насилие. Но не всеки акт на насилие е тормоз.

Тормозът между връстници се разглежда от много автори като групов феномен (Craig and Peplar, 1997). Случаите на насилие се извършват в групова среда, в присъствието на други връстници и в отсъствието на възрастни. Дан Олвеус (Olweus, 1993) определя тормоза като *сбор от съзнателни негативни постъпки, които са дълготрайни, насочени към един и същ ученик от страна на един ученик или група.*

Ключови в разбирането за тормоза са следните характеристики на това поведение:

- злонамерена проява, която има за цел да нарани или унижи дете;
- извършва се от позиция на силата, като едната страна използва доминиращата си позиция, за да нарани другата физически или психически, да я унизи или изолира от социалния живот;
- повтаря се многократно във времето, а не е еднократен и изолиран акт на агресия.

Тормозът обхваща много широк спектър от поведения: преки нападения (удряне, заплаха или принуда, дразнене, подигравка, наричане с обидни прякори, сексуални забележки, открадване или повреждане на лични вещи) или непреки (например разпространяване на слухове или насърчаване на другите да отхвърлят или изключат някого от приятелската среда). Проявите на тормоз най-общо могат да бъдат разделени на следните основни групи:

2.1. Физически тормоз – например, блъскане, щипане, разрушаване, удряне, нанасяне на болка, спъване, затваряне в някое помещение;

2.2. Вербален тормоз – словесни изрази, които имат за цел унижат и оскърбят детето на база раса, пол, религия, сексуалност, увреждане или друго, с което се подчертава различие от останалите. Включва подмятания, подигравки, унижение, заплахи, обиди;

2.3. Психически тормоз – например, подмятане, подиграване, закачане, омаловажаване, заплахи, изнудване, повреждане на имущество, кражба и хвърляне на вещи, заплашителни погледи, неприятелско следене;

2.4. Социален тормоз – например, избягване, игнориране, изключване от дейността,

одумване и разпространение на зловни слухове, натиск върху другите да не влизат в приятелски отношения с децата, обект на тормоз, изолиране;

2.5. Сексуален тормоз – представлява всяка форма на нежелано словесно, несловесно или физическо поведение със сексуален характер, имащо за цел или водещо до накърняване на достойнството на лицето, и по-специално създаване на смуцаваща, враждебна, деградираща (принизяваща), унижителна или обидна обстановка. Включва измислянето на сексуализирани прякори или имена, коментари за външността на някой и подигравки със сексуално значение, неподходящо докосване, бележки и надписи със сексуално съдържание и т.н. до поекстремни форми на нападане и насилие.

2.6. „Кибер насилие“ и „Кибер тормоз“ са насилие и тормоз, които се осъществяват в дигитална среда чрез дигитални устройства.

Тук спада разпространяването на:

- обидни, заплашителни и подигравателни текстови съобщения по мобилен телефон, електронните средства за комуникация или в социалните мрежи;
- разпространяване на материали, които уронват достойнството на детето или го унижават: снимането на детето с мобилен телефон и свободното разпространяване на снимки или видеозапис в интернет или по други канали без негово съгласие, кражба на самоличност, разпространение на слухове в социалните мрежи др.

Един от признаците, че дете може би е жертва на кибертормоз, е рязката смяна на настроението и поведението му при използване на интернет или при получаване на обаждане по мобилен телефон – например детето става мълчаливо и боязливо.

Преживяванията за детето могат да бъдат дори по-унижителни, тъй като кибертормозът не може да бъде прекратен веднага и е достъпен до много по-голям кръг хора.

Конкретни примери, както и разграничаването на нивата на различните форми на тормоз с оглед причиняване на различна по степен вреда, са представени в Таблица 1. Класификация на формите на тормоз и предприемане на съответни действия.

3. Разлики между тормоз и закачки или игра между децата и учениците. По-голямата част от ситуациите на тормоз могат да бъдат овладени от учителите, а някои – от самите деца. Всяка намеса изисква внимателна преценка на ситуацията и нейната тежест. На първо място важно е да се разграничат случаите, когато не се касае за тормоз, а само за игра или приятелско премерване на силите между децата. За целта е необходимо да се наблюдава поведението на децата, включително и на тези, които само присъстват, без активно да участват.

Следното би могло да помогне за правилна оценка на ситуацията:

- Ако учениците се закачат, бутат или блъскат или си разменят шегички, като при това се смеят, разменят си ролите и позициите и никое от тях няма видимо доминиращо положение, а околните не им обръщат особено внимание, то най-вероятно става дума за игра.
- Ако един от учениците е видимо напрегнат, не се усмихва, опитва се да се махне, ако ролите не се сменят, а другото дете е в постоянно доминираща позиция и това поведение привлича вниманието на околните, то най-вероятно става дума за тормоз.
- Ако ученикът не се чувства добре от закачките и подигравките, тогава поведението може да е тормоз.
- Ако ученикът, към когото са отправени подигравките, поиска от другото дете да спре и той или тя не спират да се подиграват, тогава става въпрос за тормоз.
- Ако ученикът, който дразни, продължава да дразни отново и отново, това е тормоз.
- Ако дразненето е за нещо, което ученикът не може да промени (височина, носене на очила, тегло, способност да чете, атлетически способности и пр.), тогава може да е тормоз.
- Ако има и други хора наоколо, които наблюдават ситуацията и се окуражават или се присъединяват към ситуацията на подигравки, това е тормоз.

- Ако единият ученик е по-силен или по-популярен, по-голям на възраст или по-властен, това може да е тормоз.

Ако се касае просто за приятелска игра, учителят може да се намеси, за да предупреди децата да внимават да не се наранят. Ако обаче наблюдаваното поведение може да бъде определено като тормоз, е необходимо да се предприемат съответните стъпки, описани в механизма.

Физическият тормоз е формата, която възрастните най-често забелязват и затова често мерките за справяне обикновено са насочени именно към нея. Психическият и социалният тормоз по-трудно могат да бъдат установени, тъй като те не са така видими, а и децата, от своя страна, нямат нагласата да споделят с възрастните за своите преживявания.

В много случаи социалният и психическият тормоз, като обидните думи и прякори, социалното изолиране и други се подценяват и считат за нормална част от процеса на социализация и израстване на децата.

Тормозът, независимо от това как се упражнява, е деструктивен и опасен вид насилие.

Следователно усилията за справяне с насилието от деца над деца в училище трябва да бъдат насочени към всички проявления на това явление, а не само към неговите физически форми.

1.4. Признаци, по които могат да се разпознаят насилието и тормозът.

Разпознаването на **физическото насилие** включва следните физически и поведенчески показатели:

- различни по вид и цвят натъртвания, включително синини, постоянни или чести червени петна, включително от пръсти, насинени очи, следи от ухапване;
- неправдоподобни или объркани обяснения за травмите, включително едносрични отговори;
- безпокойство и крайности в поведението - от агресивност до пасивност;
- лоша представа за себе си - децата смятат, че са заслужили насилието;
- прекалена отстъпчивост на детето и оставяне без протест да се прави каквото и да било с него;
- влошаване на здравословното състояние, което включва прилошавания, главоболие, отпадналост;
- влошаване на успеха от обучението и чести отсъствия от училище;
- чести отсъствия от определени часове, например физическо възпитание и спорт;

Разпознаването на **психическото насилие** включва следните физически и поведенчески показатели:

- детето може да стане затворено и изолирано, да не желае да контактува с връстниците си;
- агресивно поведение и/или поведение, насочено към привличане на вниманието, упорито непослушание, самонараняване;
- внезапни избухвания, които са необичайни за възрастта или за нивото на развитие на детето;
- бягане и криене, включително зачестили бягства от училище;
- загуба на доверие, неучастие в общите занимания в училище, ниска самооценка;
- употреба на алкохол, медикаменти, самозанемаряване (постоянно обличане на едни същи дрехи или отказ да сресва косата си); - психосоматични симптоми.

Разпознаването на **сексуалното насилие** включва както изброената по-горе симптоматика, така и различни прояви на сексуализирано поведение (имитация на сексуален акт, разголване, използване на език, свързан със сексуални действия и т.н., които са нехарактерни за съответната възрастова група деца).

Тормозът между деца спада към насилието над дете и се третира с мерките на Закона за закрила на детето. Според чл. 7, ал. 1 и 2 от Закона за закрила на детето всяко дете има право на закрила от насилие и всеки, на когото стане известно за дете, преживяло насилие, е длъжен да сигнализира органите по закрила.

II. ПОЛИТИКА ЗА ПРЕВЕНЦИЯ И ИНТЕРВЕНЦИЯ НА НАСИЛИЕТО И ТОРМОЗА В УЧИЛИЩЕ.

1. Принципи, ценности, философия.

Политиката за превенция и интервенция на насилието и тормоза се основава на споделени ценности, философия, норми, правила и традиции за участие и взаимодействие на директора, педагогическия и непедагогическия персонал, родителите и учениците в изграждането на сигурна среда. Базира на основни принципи и положения, съдържа цели, очаквани резултати и отговорности за всички участници в процеса на обучение.

Основен принцип, при изграждането на училищна политика за противодействие на тормоза в училище, е прилагането на цялостен училищен подход, полагане на координирани и последователни усилия за предотвратяване на насилието и тормоза и създаване на по-сигурна училищна среда.

Специфични принципи на политиката за превенция и интервенция на насилието и тормоза в училище са:

- Позитивна култура и климат, които приемат различието и разнообразието и се базират на принципите на приобщаващото образование, дават възможност за развитие на сигурна среда, в която учениците открито споделят и обсъждат теми, свързани с насилието, насърчават взаимоотношения на уважение сред цялата общност;
- Ефективно лидерство;
- Споделено разбиране за насилието и тормоза и последиците;
- Подкрепа и мотивиране на учениците и служителите, в т.ч. информиране, обучение, консултиране и изграждане на капацитет за справяне с насилието;
- Въвеждане на образователни стратегии и дейности за превенция (вкл. мерки по информиране), които: развиват емпатия, уважение и резиланс сред децата, ясно адресират агресивно поведение, изграждат нулева толерантност към всички форми на насилие;
- Системност и регулярност при вписване, изясняване и прилагане на мерки и последващи действия в случаи на насилие и тормоз;
- Координация и последователни усилия от страна на училището за изграждане на мрежа от взаимовръзки и взаимодействия за изграждане на по-сигурна среда;
- Партньорство с родителите;
- Непрекъснатата оценка и проследяване на ефективността на цялостната политика за превенция и интервенция на насилие и тормоз.

2. Основни цели на политиката за превенция и интервенция на насилието са:

- Да повиши осведомеността на всички участници в процеса на училищното образование, че насилието е неприемливо поведение;
- Да се разработи система за превенция, която създава условия за превантивна работа с групата/класа и включва децата в образователни дейности, семинари, работилници, които да ги запознават с различните форми на насилие и тормоз, да възпитават уважение и толерантност към различията, да развиват чувствителност към границите на другия, етика на взаимоотношенията, кое поведение е приемливо и кое – не, как да се реагира на неприемливо поведение, др.;
- Да се създаде система за интервенция, като разработи или разясни съществуващи правила и процедури във връзка с всяка една проява на насилие и тормоз, вкл. по отношение на идентифициране и сигнализиране;
- Да се създаде система за предоставяне на подкрепа за пострадалите и въввлечените в ситуацията на насилие и тормоз;
- Да развие устойчива система за изграждане на капацитет у всички участници в

образователния процес под формата на обучителни дейности, механизми за сътрудничество с други, външни за училището институции;

- Да се създават механизми за проследяване на ефективността от дейностите по превенция и интервенция.

Причините за насилието са много и комплексни и училището трудно би могло да повлияе на всички. То може обаче успешно да намали тези фактори, които са свързани със средата в училище и които допринасят за проявата на агресия и за утвърждаване на агресивни модели на поведение, чрез:

- системни усилия за възпитаване у децата на социални умения и нагласи, които не допускат насилие във взаимоотношенията;
- подобряване на физическата среда в училище (с фокус върху класните стаи), която не съдържа предпоставка за изява на агресивното поведение и в същото време създава условия за формирането на класа като общност;
- работа с нагласите към ученето, които намаляват съревнователния елемент между учениците за сметка на екипната работа и споделяне на проблеми в общността на класа, както и проектно-базирано обучение, включително и изнесени дейности, които дават отлични резултати в тази посока;
- следване на последователни стъпки за подкрепа и разбиране на последиците от насилието и за справяне с неприемливото поведение на децата, които не наблягат на наказанието.

3. Определение за превенция и интервенция/реакция/.

- **Превенцията на насилие и тормоз** включва комплекс от мерки, които имат за цел ограничаване и/или елиминиране на предпоставките и рисковите фактори, допринасящи за насилието. Превенцията поставя приоритет върху дейности на равнище клас, например създаване на правила на отношения в класа, морално възстановяване на щета, тематични дискусии, регулярно провеждани в часа на класа или по друго време. Дискусиите са възможност в класа да се поставят за обсъждане въпроси, които вълнуват или смущават учениците, като по този начин се създава пространство за мислене и отработване на агресията чрез говорене, разиграване на ситуации, тяхното обсъждане и съответно осмисляне и развиване на нови умения и модели за ненасилствени отношения и поведение.

- **Интервенциите** включват отговора на училището при възникнали ситуации на насилие и тормоз. Това са последователни действия и мерки, които целят спиране и разрешаване на възникнала вече ситуация на насилие, тормоз и криза и се реализират като отчитат индивидуалните потребности на всяко дете, въввлечено пряко или косвено в ситуацията, като се прилага принципа на най-добрия интерес на детето.

4. Дейности за превенция и интервенция на насилието и тормоза в ПГ „Генерал Владимир Заимов“ – Сопот.

4.1. Дейности на равнище училище:

- Създаване на **Училищен координационен съвет за справяне с насилието и тормоза в училище (УКССНТУ)**, който да отговаря за планиране и координиране на усилията за справяне с насилието и тормоза.

Председател: Зам. Директор учебна дейност

Членове: Педагогически съветник

Училищен психолог

Учители – 2

Родител

Ученик, председател на УС

- Оценка на ситуацията в училище- оценката и анализирането на ситуацията са от значение за планирането на дейности за изграждане на сигурна образователна среда.
- Актуализиране на етичен кодекс на училищната общност, съгласно ЗПУО.

- Единни училищни правила, част от Правилника за дейността на институцията, разработени в две направления:
 - правила на поведение и ценности от всеки клас;
 - обобщаване на правилата на ниво институция и вписване в Правилника за дейността на институцията.
- Запознаване на цялата училищна общност с определението, проявлението и последиците от насилието и тормоза.
- Осигуряване на физическа охрана в училището.
- Подобряване на системата от дежурства, с оглед обхващане на местата, в които е установено, че се извършва тормоз.
- Актуализиране и разширяване обхвата на видеонаблюдението в училището и района.
- Създаване на единен регистър за регистрирани случаи на насилие и тормоз в ПГ „Ген. Владимир Заимов“ – гр. Сопот. /Приложение 1/
- Осигуряване на реални партньорства с външни за училището служби, организации и специалисти – ДСП - ОЗД, ЦОП Сопот и др.
- Дейности с родителско участие, включване в училищни инициативи и мероприятия.
- Председателят на училищната комисия за квалификация, съгласувано с директора планира обучения за повишаване на квалификацията на учителите в областта за справяне с училищния тормоз.
- **УКСНТУ** изготвя план за съответната учебна година за противодействие на училищния тормоз.

Приложение 2. КЛАСИФИКАЦИЯ НА ФОРМИТЕ НА ТОРМОЗ И ПРЕДПРИЕМАНЕ НА СЪОТВЕТНИ ДЕЙСТВИЯ

Ниво на тормоз	Отговор на училището	Документиране	Последователност на процедурите за интервенция
<p>ПЪРВО НИВО - НИСКО НАРУШАВАНЕ НА ПРАВИЛАТА:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Форми на физически тормоз са например: леко удряне, бутане, щипане, драскане, дърпане на коса, хапане, подритване, замърсяване или разрушаване на нечия собственост. • Форми на вербален тормоз са например: подмятания, подигравки, унижение, заплахи, обиди, нецензурни/неприлични коментари; • Форми на психически тормоз са например: омаловажаване, клюкарене, обиждане, осмиване, засрамване, подвикване, ругане, клеветене, измисляне на прякори. • Форми на социален тормоз са например: подмятане на коментари, подиграване, изключване от групови или съвместни дейности, фаворитизация/предпочитания, базирани на различие, разпространяване на слухове. 	<p>На първо ниво, по правило, действията се предприемат автономно от класен ръководител или учител заедно с родител, като се предприема педагогическа работа – индивидуално, за група ученици или за целия клас.</p> <p>При наличие на щети от материален характер – те се възстановяват.</p> <p>По изключение, ако насилственото поведение се повтаря, педагогическата работа не дава резултат, последствията са посериозни, ако се касае за насилие от страна на група към индивид или ако едно и също дете или ученик бива тормозено</p>	<p>Ситуациите от първо ниво не се регистрират.</p>	<p>1) Верифициране на подозрение или откриване на ситуация на тормоз – подробно информиране за случилото се от всички участници.</p> <p>2) Прекратяване на ситуацията и успокояване/интервенция към всички участници.</p> <p>3) Уведомяване на родител</p> <p>4) Консултации - предприемане на индивидуални разговори с участниците.</p> <p>5) Мерки и действия от страна на класен ръководител -</p>

<ul style="list-style-type: none"> • Форми на сексуален тормоз са например: показване на неприлични жестове и действия, вербален тормоз със сексуално съдържание, разпространение на истории и изображения със сексуален подтекст. • Форми на кибертормоз са например: обидни обаждания и изпращане на обидни съобщения (SMS, MMS, съобщения в социалните мрежи, др.) 	<p>нееднократно в ситуации, класифицирани като първо ниво, то тогава следва се да предприемат действия, предписани за ситуации от нива две или три.</p>		<p>намиране на решение, което удовлетворява страните и служи за пример на наблюдателите.</p> <p>6) Мониторинг на предприетите мерки и действия.</p>
<p>ВТОРО НИВО – ПОВТАРЯНЕ НА ЕДНИ И СЪЩИ НАРУШЕНИЯ НА ПРАВИЛАТА ИЛИ С ПО-СЕРИОЗНИ ПОСЛЕДИЦИ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Форми на физически тормоз са например: шамаросване, удряне, стъпкване или късане на дрехи, ритане, обграждане, плюене, отнемане и разрушаване на нечия собственост, дърпане на нечий стол изпод него, дърпане за уши или коса. • Форми на вербален тормоз са например: подигравки, отправени пред целия клас или 	<p>На второ ниво, по правило, действията се предприемат от класен ръководител заедно с психолог или педагогически съветник, представител на координационния съвет и директор и задължително участие на родител.</p> <p>Ако присъствието на родител не е в най-добър интерес на детето,</p>	<p>Ситуацията на тормоз се описва в Дневника за ситуации на тормоз и се предприема работа по случай.</p> <p>Възстановяване на щети при наличие на такива.</p>	<p>1) Верифициране на подозрение или откриване на ситуация на тормоз.</p> <p>2) Прекратяване на ситуацията и успокояване/интервенция към всички участници.</p> <p>3) Уведомяване на ОЗД и/или органите на полицията при ситуации с по-сериозни последици по преценка на класния ръководител заедно с</p>

<p>група, публично унижение, обиди;</p> <p>□ Форми на психически тормоз са например: изнудване, заплашване, несправедливо наказание, забрана за общуване, отхвърляне и манипулация.</p> <p>□ Форми на социален тормоз са например: интригантстване, разпространяване на слухове, публично отхвърляне и игнориране, неприемане, манипулиране и използване.</p> <p>□ Форми на сексуален тормоз са например: сексуално докосване, показване на порнографски материали, показване на интимни части на тялото и сваляне на дрехи, подтикване или принуждаване към сексуални действия, заснемане в сексуални пози.</p> <p>□ Форми на кибертормоз са например: непоискано заснемане и разпространяване на снимки и видео, злоупотреба с блогове, форуми, социални мрежи, заснемане без разрешение.</p>	<p>например би го наранил, застрашил безопасността му или би нарушил училищната процедура, директорът следва да се обърне към отделите за закрила на детето.</p> <p>Координационният съвет прави оценка на риска и се инициира индивидуална работа по случай.</p>		<p>психолога/педагогическия съветник или директора; Уведомяването е задължително и незабавно, когато се отнася до случаи на сексуален тормоз, проявяващи се в подтикване или принуждаване към сексуални действия.</p> <p>4) Уведомяване на родител.</p> <p>5) Консултации.</p> <p>6) Мерки и действия - работа на координационния съвет: анализ на ситуациите от регистъра и предприемане на индивидуална работа по случай с ученик в риск от тормоз и разписване на индивидуална програма.</p> <p>7) Мониторинг на предприетите мерки и действия.</p>
---	---	--	--

Ниво на тормоз	Отговор на училището	Документирани	Последователност на процедурите за интервенция
<p>ТРЕТО НИВО – ЗЛОУПОТРЕБА СЪС СИЛА, КАКТО И ПРИ ЕКСТРЕМНИ СИТУАЦИИ, В КОИТО СЪЩЕСТВУВА ОПАСНОСТ ЗА ЖИВОТА И ЗДРАВЕТО ИЛИ ЗА ТЕЛЕСНИЯ ИНТЕГРИТЕТ, ЗА КОЙТО И ДА Е ОТ УЧАСТНИЦИТЕ В СИТУАЦИЯТА:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Форми на физически тормоз са например: сбиване, задушаване, събаряне, причиняване на изгаряния и други наранявания, намущкване с остър предмет, провесване от прозорец или високо място, лишаване от храна, излагане на ниски или високи температури и заплашване с оръжие. • Форми на вербален тормоз са например: закани, заплахи, обиди, клетви, които накърняват сериозно достойнството, публично унижение и др.; • Форми на психически тормоз са например: сплашване, изнудване със сериозни заплахи, 	<p>На трето ниво, по правило, уведомяването на ОЗД и/или органите на полицията става незабавно от служителя на училището, идентифицирал тормоза. Действията на ниво училище се предприемат от директор заедно с координационния съвет със задължителното участие на родител и компетентни власти, организации и услуги (центрове за социална работа, здравни центрове, отдел закрила на детето, полиция и др.).</p> <p>Ако присъствието на родител не е в найдобър интерес на детето, например би го наранил, застрашил безопасността му или би нарушил училищната процедура, директорът следва да информира центъра за социална работа, отделите за закрила на детето и/или полицията.</p>	<p>Ситуациите на тормоз от трето ниво се описват в Дневника за случаи на тормоз, като по тях се предприема интензивна работа по случая, включваща всички участници, правят се оценки на потребностите и план за действие, както и се инициират процедури в съответствие със закона.</p> <p>Ако друга организация или</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) Верифициране на подозрение или откриване на ситуация на тормоз и незабавно уведомяване на ОЗД и/или органите на полицията. 2) Прекратяване на ситуацията и успокояване/интервенция към всички участниците. 3) Уведомяване на родител. 4) Консултации- предприемане на индивидуални разговори с участниците. 5) Мерки и действия от страна на координационния съвет, интензивна работа по случай, информиране и насочване към

насилствено отнемане на пари и вещи, ограничаване на движението, склоняване за			
---	--	--	--

<p>□ употреба на наркотични и други психотични вещества, включване в деструктивни групи и организации.</p> <p>Форми на социален тормоз са например: заплахи, изолация, групово измъчване на</p> <p>□ индивид или група и организиране на затворени групи (банди), последиците от които нанасяват други.</p> <p>Форми на сексуален тормоз са например: съблазняване от друго дете или възрастен, злоупотреба с власт при подстрекаване,</p> <p>□ изнудване, склоняване и/или принуждаване към сексуални действия, блудство, изнасилване, кръвосмешение.</p> <p>Форми на кибертормоз са например: повторно действие на непоискано заснемане и разпространяване на снимки и видеозаписи, злоупотреба с блогове, форуми, социални мрежи, заснемане без разрешение, заснемане на сцени на насилие, разпространение на записи и снимки на детска порнография.</p>	<p>Отговорът на училището може да включва насочване към местната комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните и полицията, ОЗД и община по силата на координационния механизъм; съставяне на Протокол за тормоз и възстановяване на щетата;</p> <p>включване на учениците в допълнителни програми, насочване към услуги в общността.</p>	<p>услуга е въввлечена в работата с ученика, училището установява връзка с тези организации или услуги и хармонизира дейностите.</p>	<p>други служби и/или услуги от страна на директора.</p> <p>б) Мониторинг на предприетите мерки и действия.</p>
--	---	--	---

- **Инициране на работа по случай, включително насочване на случая към други служби.**

При случаи от трето ниво, както и по преценка при случаи от второ ниво, незабавно се уведомява Дирекция „Социално подпомагане“ (Отдел „Закрила на детето“ – ОЗД) и/или полицията. Уведомените институции започват проверка на сигнала по реда на Координационния механизъм за взаимодействие при работа в случаи на деца, жертви на насилие или в риск от насилие и за взаимодействие при кризисна интервенция. Във връзка с чл. 7, ал. 1 и ал. 2 от Закона за закрила на детето /ЗЗД/ и План за действие за изпълнение на Национална програма за превенция на насилието и злоупотреба с деца /2023-2026/, всяко лице /в случая педагогически специалист, служител/, на което стане известно, че дете се нуждае от закрила е длъжно незабавно да уведоми Дирекция «Социално подпомагане», Държавна агенция за закрила на детето или Министерство на вътрешните работи.

4.2. Дейности на равнище клас.

- **Оценка на взаимодействието между учениците и изследване наличие на прояви на тормоз и насилие. Обучителни дейности, дискусии, беседи, в които водеща роля има класния ръководител, с подкрепата и съдействието на педагогически съветник.**

Целта е да се създаде пространство, в което се говори открито за тормоза и се работи за формирането у учениците на нагласи и социални умения, недопускащи насилие, като например емпатия, толерантност и уважение към различията, решаване на конфликти и др. Учениците трябва да се стимулират първо сами да дават отговори на поставените въпроси, а след това да се предлагат официални дефиниции.

Всяка първа дискусия трябва да започне с договаряне на правилата за работа, като например – всеки има право да каже какво мисли, всеки има право да бъде изслушан, мненията не се омаловажават и т.н.

ДЕЙНОСТИ НА НИВО КЛАС – ОЦЕНКА НА ВЗАИМОДЕЙСТВИЕТО МЕЖДУ УЧЕНИЦИТЕ, ОЦЕНКА НА НАЛИЧИЕ/ОТСЪСТВИЕ НА ТОРМОЗ, ДИСКУСИИ, БЕСЕДИ, ГРУПОВА РАБОТА И ДР.	СРОК ЗА ПРОВЕЖДАНЕ	ОТГОВОРНИЦИ
<p>Дейност1.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Извършване оценка на взаимоотношенията в класа чрез Въпросник за ученика /Приложение 3/. - Оценка на ситуацията в класовете чрез Въпросник за учителя /Приложение 5/. <p>Изследва дали има тревожни, неуверени и изолирани деца или буйни, спонтанни и по-неспокойни ученици и ситуации между двете групи.</p> <p>Насоки: Препоръчително е класните ръководители/преподаватели, да попълват въпросника при всяки случай, който налага оценка на ситуацията – планирана или ситуационна.</p>	<p>Прилага се при установена необходимост от педагогически специалисти през цялата учебна 2024/2025 г.</p>	<p>Класни ръководители, педагогически съветник, училищен психолог и др.</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Оценка на тормоза от връстниците в училище чрез : 	<p>октомври 2024 г.</p>	<p>Педагогически</p>

<p>Въпросник за тормоза от връстниците в училище /Приложение 4/.</p>		<p>съветник</p>
<p>Дейност 2: Провеждане на часове с фокус върху теми, свързани с превенция, противодействие на насилие и тормоза, формиране на гражданска позиция за нетърпимост към насилието. Създаване на правила на класа, ценности и последици при неспазването им по програма „Стъпки заедно“ на УНИЦЕФ България.</p> <p>Насоки: Разработват се като се използват методите на групова работа, решаване на казуси и упражнения, дискусии, беседи.</p>	<p>I и II срок на учебната 2024/2025 година</p>	<p>класни ръководители педагогически съветник, училищен психолог</p>
<p>Дейност 3: Инициране и провеждане на разговори с родителите в индивидуални или тематични родителски срещи, свързани с проблема за насилието и тормоза и политиката на училището в тази посока, какво е тормоз и какви са преживяванията на извършителя и потърпевшия, какви емоции и чувства предизвиква, как се отразява на поведението и самооценката на жертвата.</p> <p>Насоки: Тези разговори и/или срещи могат да са регулярни или да се иницират при заявена необходимост от родител/учител/ученик или при възникнала ситуация.</p>	<p>I и II срок на учебната 2024/2025 година</p>	<p>класни ръководители, педагогически съветник, училищен психолог</p>
<p>Дейност 4: Изработване, приемане и актуализация на правилата за поведение на учениците, правила за поведение в интернет пространството.</p> <p>Насоки: Всяка паралелка, заедно с класния ръководител, в началото на всяка учебна година припомня и актуализира при нужда общите правила на поведение в училище, както и правила за безопасна комуникация и работа в интернет пространството.</p> <p>Учениците от 8-ми класове в началото на учебната година се запознават с приетите правила за поведение на учениците в училище, като всеки клас ги приема или изработва свои.</p>	<p>месеци септември-октомври 2024 г.</p>	<p>класните ръководители, педагогически съветник, училищен психолог</p>
<p>Интервенцията на равнище клас се отнася до ситуацията от ниво едно и две според приетата класификация (Приложение 2).</p>		

4.3.Съвместни действия между класен ръководител или учител и училищен психолог/педагогически съветник.

В случай че са налице поредица от ситуации от първо ниво, в които са въввлечени различни участници, може да се предприемат допълнителни занятия с целия клас с подкрепата на психолога или педагогическия съветник. За целта би могъл да се покани и външен за училището специалист. Ако са налице други повтаряеми фактори – например ситуацията се случват по едно и също време или в един и същи час и т.н., тези фактори следва да се вземат предвид и по преценка на класен ръководител и/или учител, който ги констатира, да се информира координационния съвет. Ситуацията от второ ниво се вписва в **Единен регистър за случаи на насилие и тормоз**, като са определени участниците, направен е анализ от координационния съвет и са предприети мерки, които могат да включват

индивидуална работа по случай и/или работа с класа/класовете.

4.4. Дейности на ниво общност:

- Класните ръководители съдействат на **УКССНТУ** за подобряване на комуникацията и взаимодействието между училищната и родителската общности; за издирване на родители от областта на помагачите професии, като психолози, социални работници, лекари, журналисти, спортисти, музиканти, драматурзи, художници и др., които да бъдат включени в различни училищни инициативи.
- **УКССНТУ** за справяне с насилието, съгласувано с директора осигурява реални партньорства с външни за училището организации, служби и специалисти.

5. Включване на родители.

Привличането на родителите е важна част от реализирането на училищната програма и важно условие за нейната ефективност. Родителите се привличат като партньори в дейностите по превенция, както и в случаите на интервенция.

Родителското съдействие може да има различни измерения, като:

- родители - специалисти от областта на помагачите професии (психолози, социални работници, медиатори, лекари, свещеници) или други професии, които могат да бъдат полезни, включително журналисти, спортисти, драматурзи, композитори, музиканти, художници, режисьори и други, с чиято помощ могат да се реализират ценни училищни инициативи и други;
- родители, които могат да се включат в групи за придружаване на определени групи деца по пътя от дома до училището и обратно;
- родители, които могат да станат посредници между училището и родителите или други организации и институции;
- родители, които могат да осигуряват ресурси – в натура/материали/, услуги или финансови средства, за изпълнение на училищните дейности.

При включване на родителите се има предвид следното:

- във всички случаи е необходимо родителите да бъдат уведомени за случилото се, както и за предприетите от училището действия за разрешаване на ситуацията;
- в разговора е важно да се акцентира върху необходимостта родителите да не критикуват ученика/учениците, участващи в ситуацията;
- родителите трябва да бъдат запознати, че критиките, обидите и negliжирането на ученика/учениците от тяхна страна само ще задълбочат конфликта;
- разговорът трябва да бъде проведен на подходящо място, като се поддържа доброжелателен тон, като се предостави отворено пространство за споделяне на техните опасения и гледни точки;
- от разговора могат да бъдат изведени конкретни договорености кой какво може да предприеме и какво се очаква като резултат;
- учителят може да насочи родителите за консултация с педагогическия съветник или с училищния психолог, или с други специалисти при необходимост.

III. ПРОЦЕДУРИ И АЛГОРИТЪМ ПРИ УСТАНОВЕН УЧИЛИЩЕН ТОРМОЗ ИЛИ НАСИЛИЕ.

Намесата и справянето с конкретни ситуации на тормоз и насилие е част от цялостната политика на училището срещу насилието. Намесата на възрастните следва внимателно да се обмисли и планира. Тя трябва да бъде последователно прилагана от цялата училищна общност, за да бъде максимално ефективна. Важно е да не бъдат омаловажавани и първите прояви на влошаване на отношенията между учениците, както и поведението, което е неприемливо. Тези ситуации представляват първо ниво от приетата класификация (Приложение 2). Необходимо е още при най-малките сигнали и съмнения за тормоз да се предприемат стъпки, за да се предотврати ескалация на насилието и да се изпрати ясно

послание, че такова поведение няма да бъде толерирано. По-голямата част от ситуациите на тормоз могат да бъдат овладяни от учителите, а някои - от самите ученици. Всяка намеса изисква внимателна преценка на ситуацията и нейната тежест. Важно е да се разграничат случаите, когато не се касае за тормоз, а само за игра или приятелско премерване на силите между учениците. За целта е необходимо да се наблюдава поведението на учениците, включително и на тези, които само присъстват без активно да участват. Ако се касае просто за приятелска игра, учителят може да се намеси, за да предупреди децата да внимават, да не се наранят. Ако обаче наблюдаваното поведение може да бъде определено като тормоз, е необходимо да се предприемат следните действия.

1. Действия при установен тормоз/насилие между ученици.

1.1. Инциденти, свързани с физическо насилие.

- При настъпване на инцидент, който би могъл да застраши живота и/или здравето на въввлечените ученици, всеки учител и служител е длъжен незабавно да предотврати конфликтната ситуация и да уведоми член на ръководството (директор, зам.-директори).

Отг.: Всички служители

Срок: Непосредствено след инцидент

- В случай, че инцидентът е свързан с физическа опасност за живота и здравето на ученик, свидетелят на инцидента или служителят, разбрал пръв за него, веднага сигнализира медицинското лице (медицинската сестра) за извършване на медицински преглед на пострадалия ученик.

Отг.: Служителя подал сигнала,
медицинското лице

Срок: Непосредствено след инцидент

- Медицинските лица извършват първоначален преглед на пострадалите ученици и регистрират състоянието му (им) в регистрационната книга.

Отг.: Медицинското лице

Срок: Непосредствено след инцидент

- Ако медицинското лице прецени, че е необходимо уведомяване на Спешен център, се повиква спешна медицинска помощ на телефон 112. Незабавно след това се уведомяват и родителите /настойниците на пострадалия ученик.

Отг.: медицинското лице

Срок: Непосредствено след инцидент

- Ако инцидентът е предизвикал физически травми, незабавно се уведомяват и органите на реда - РУ „Полиция“ гр.Карлово - дежурен или инспектор ДПС, както и родителите/настойниците на ученик/ученици, упражнявали насилието.

Отг.: Директора, класен ръководител

Срок: Непосредствено след инцидент

- След като са извършени първите необходими действия по опазване живота и здравето на пострадалия ученик, класният ръководител извършва проверка на случая, като при необходимост ползва съдействието на ръководството на училището.

Отг.: Директора, класен ръководител

Срок: Непосредствено след инцидент

- При инцидент, свързан с ПТП, при който има пострадал ученик или е завършил с фатален край, класният ръководител писмено уведомява директора, а той изготвя писмен доклад с първоначална информация – РУО Пловдив.

Отг.: Директор

Срок: Непосредствено след инцидент

- При необходимост за изясняване на случая, ръководството на училището извършва писмено уведомяване на съответните институции.

Отг.: Директора

Срок: Непосредствено след инцидент

- След изясняване на случая и при установяване на инцидент от второ и трето ниво, класният ръководител прави предложение за предприемане на последващи действия - уведомяване на ДСП, отдела за „Закрила на детето“ към дирекция „Социално подпомагане“, разговор с

родители, налагане на адекватна санкция, насочване към ползване на социални услуги в общността и др.

Отг.: Класен ръководител, пед.съветник

Срок: 7 дни след инцидент
или заседание на ПС

- Извършване на последващи действия – налагане на санкции, ползване на обща подкрепа за личностно развитие, тематични часове на класа, беседи и разговори с психолог, разговори с родители и/или други подходящи според случая дейности.

Отг.: Класен ръководител, уч.психолог

Срок: До две седмици след инцидент/
или заседание на ПС

- След регистриране на инцидент, класният ръководител на ученик (ученици), инициирани и/или извършили физическа саморазправа, подава информация към УКССНТУ- училищен координационен съвет за справяне с насилието и тормоза в училище.

Отг.: Класни ръководители

Срок: До 3 дни след инцидента

1.2. Инциденти, свързани с психическо насилие

- При постъпване на сигнал, свързан с данни за упражнено психическо насилие върху ученик/ученици, всеки служител в училището е длъжен незабавно да уведоми ръководството (директор, зам. директор).

Отг.: Всички служители

Срок: Непосредствено след сигнал

- Класният ръководител извършва проверка по случая, информира УКССНТУ и при необходимост се сигнализира инспектор ДПС, отдела за „Закрила на детето” към дирекция „Социално подпомагане”. Провежда се разговор с родителите и се предприемат действия за справяне със ситуацията и предотвратяване на рецидив.

Отг.: Класен ръководител, пед.съветник

Срок: До 7 дни след инцидент

- Ръководството на училището извършва писменото уведомяване на съответните институции (при необходимост).

Отг.: Директора

Срок: До 3 дни след проверка на сигнал

- Извършване на последващи действия – срещи с класа по конкретни теми, беседи и разговори с психолога, индивидуални консултации с психолог, разговори с родителите и/или други подходящи според случая възпитателни мерки.

Отг.: Класен ръководител, пед.съветник

Срок: до 7 дни след инцидента

2. Действия при установени случаи на насилие на ученик срещу член на екипа на училището.

- Действието се прекратява незабавно от възрастен, който е в близост до мястото на извършеното насилие.

Отг.: Всички служители

Срок: По време на инцидента

- Оказва се помощ в случай, че има пострадал/пострадали.

Отг.: Всички служители

Срок: По време на инцидента

- Ученикът трябва да бъде отделен с оглед на възстановяване на сигурността. Отделянето на ученика може да бъде временно до успокояването му, осъществява се психологическо консултиране/кризисна интервенция.

Отг.: Служител, намиращ се най-близо до инцидента. Психолог, пед. съветник.

Срок: По време на инцидента

- Уведомяват се родителите на детето.

Отг.: Класен ръководител

Срок: Непосредствено след инцидента

- С ученика и потърпевшия възрастен започват дейности за установяване на причините, изясняване на ситуацията, оценка на проблема. С ученика и служителя задължително разговаря психолог или педагогически съветник.

Отг.: Психолог, пед. съветник

Срок: В деня на инцидента

- Специалистите провели оценка на ситуацията дават становище с цел предприемане на последващи мерки.

Отг.: Психолог, пед. съветник

Срок: До три дни след инцидента

3. Действията при насилие на възрастен срещу ученик.

При насилие на възрастен над ученик незабавно се подава сигнал към ОЗД и/или полиция и се свиква Координационния механизъм за дете в риск. Училището извършва последователни действия – описани в /Приложение 6 Кога, кой и къде може да подава сигнал за дете в риск?/ С пострадалият ученик разговаря психолог или педагогически съветник, който прави оценка и изготвя становище.

4. Взаимодействие с други институции

4.1. УКССНТУ взаимодейства с МКБППМН гр. Сопот и при необходимост търси съдействие.

Отг.: Председател на УКССНТУ

Срок: постоянен

3.2. УКССНТУ взаимодейства с отдел „Закрила на детето” към дирекция „Социално подпомагане”.

Отг.: Председател на УКССНТУ

Срок: постоянен

3.3. УКССНТУ взаимодейства с инспектор ДПС към РУ „Полиция” гр. Карлово.

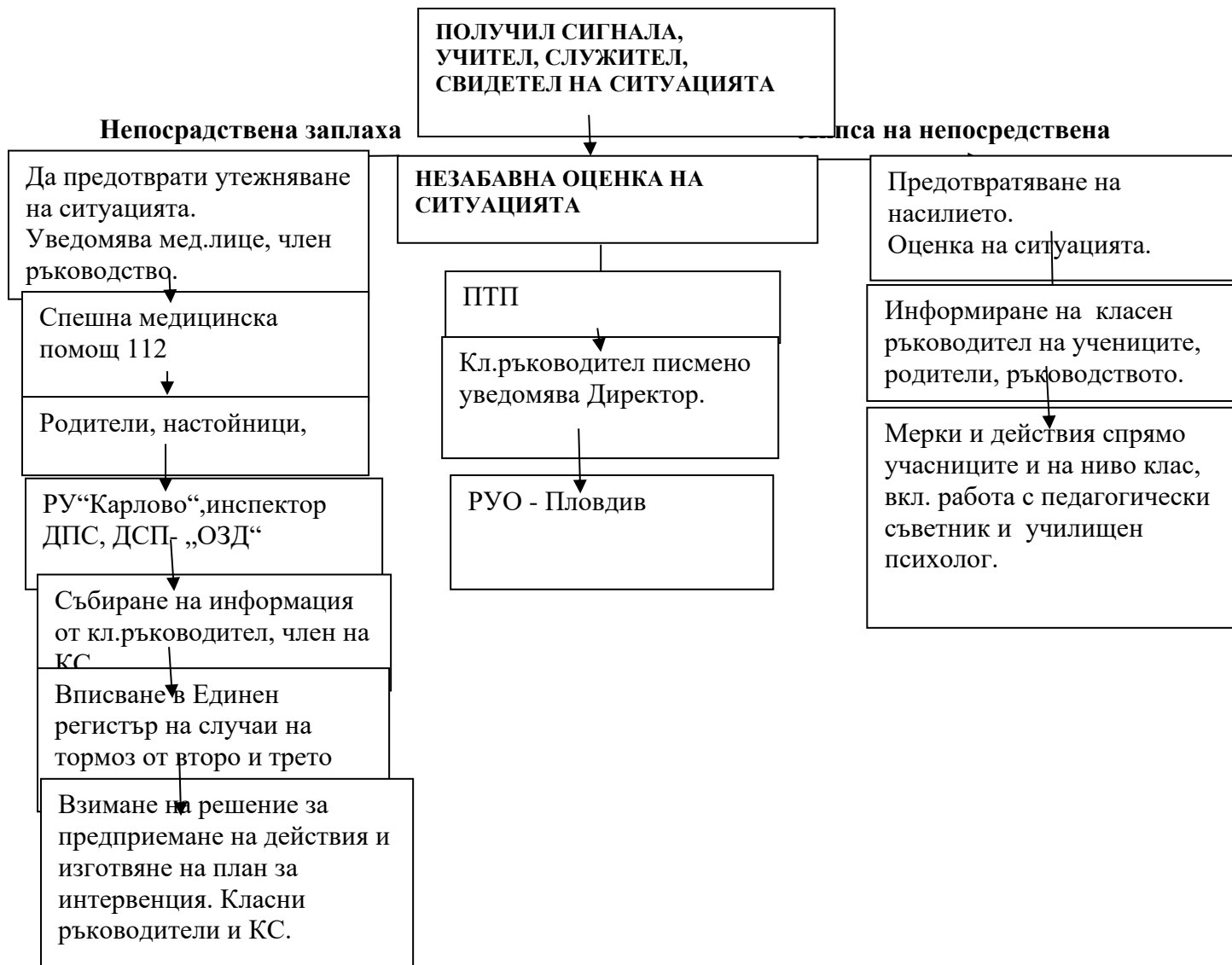
Отг.: Председател на УКССНТУ

Срок: постоянен

3.4. Взаимодейства се и се търси съдействие с всички институции и организации, които могат да подпомогнат решаването на проблемите при възникнали ситуации на тормоз.

Отг.: Председател на УКССНТУ

Срок: постоянен

Приложение 1: Дневник за регистрирани случаи на насилие и тормоз в ПГ „Ген. Владимир Заимов“ - гр. Сопот.

Приложение 2: Класификация на формите на насилие и тормоз и предприемане на съответни действия.

Приложение 3: Въпросник за ученика, отнасящ се до взаимоотношенията в класа.

Приложение 4: Въпросник за тормоза от връстниците в училище.

Приложение 5: Въпросник за учителя – тормозът от връстниците в училище

Приложение 6: Кога, кой и къде може да подава сигнал за дете в риск.

Приложение 1

**ЕДИНЕН РЕГИСТЪР ЗА СЛУЧАИ НА ТОРМОЗ В
ПГ “ГЕН. ВЛАДИМИР ЗАИМОВ“ – ГР. СОПОТ**

СЛУЧАЙ №/.....

Описание на ситуацията	
Вид тормоз	
Участник/ци	

Надблюдатели	
Предприети мерки	
Уведомен Директор/Зам. директор	
Дежурен учител в района	
Клас	
Класен ръководител	
Поредност на случката за ученика	
Уведомен родител	
Лице уведомило родителя	
Дата / Час	

Приложение 3

ВЪПРОСНИК ЗА УЧЕНИКА

Уважаеми ученици, въпросникът, който ви предлагаме, се отнася до взаимоотношенията в класа. Моля, отговорете на всеки въпрос. Тук няма правилни и неправилни отговори. От значение е само личното мнение. Изследването е анонимно и не е необходимо да пишете имената си. Благодарим ви за участието!

ВЪПРОСИ	ОТГОВОРИ	
1. Има ли в класа ученици, към които останалите се отнасят зле: обиждат ги, подиграват им се, блъскат ги грубо или ги удрят, разпространяват за	1) Да, има. Общо: _____ Момчета: _____	2) Не, няма

тях клюки, слухове, изключват ги от нещата, които останалите правят заедно?	Момичета: _____	
2. Ако има ученици, към които останалите се отнасят зле, колко често се случват такива неща?	1) Почти всеки ден; 2) От време на време; 3) Рядко.	
3. Има ли в класа ученици, които обичат да помагат на другите, застъпват се за по-слабите, защитават тези, които имат нужда?	1) Да, има. Общо: _____ Момчета: _____ Момичета: _____	2) Не, няма.
4. Ако има такива ученици, колко често помагат на другите?	1) Винаги когато някой има нужда. 2) Само понякога. 3) Рядко.	2) Не, няма
5. Има ли в класа ученици, които обичат да командват, да карат другите да правят неща, които не искат, държат се грубо, агресивно и без причина?	1) Да, има. Общо: _____ Момчета: _____ Момичета: _____	2) Не, няма.
6. Ако има такива ученици, колко често те се държат по този начин?	1) Почти всеки ден. 2) От време на време. 3) Рядко.	

Ти си: (а) момче; (б) момиче. Навършени години: _____ Клас: _____

Приложение 4

ТОРМОЗЪТ ОТ ВРЪСТНИЦИТЕ В УЧИЛИЩЕ

Уважаеми ученици, въпросникът, който ви предлагаме, се отнася за тормоза от връстниците в училище.

КАКВО ОЗНАЧАВА ТОРМОЗ ОТ ВРЪСТНИЦИТЕ В УЧИЛИЩЕ?

- **Тормозът от връстниците в училище** се състои в преднамерено лошо отношение на един ученик или група към съученик, който е по-слаб и не може да се защити (да им отговори), например: дразнят го, обиждат го, подиграват му се, измислят му неприлични прякори, бутат го, удрят го или го ритат, заплашват го, вземат му нещата, изнудват го, затварят го в стаята или правят други неприятни неща.
- **Тормоз** освен това е и разпространението на зловни слухове, клюки и измислици за някого в училище, писането на обидни неща, например в социалните мрежи, качване на снимки, клипове или други неприлични материали, а и когато съучениците нарочно изключват даден ученик от това, което правят, изолират го и дори не искат да говорят с него.
- **Тормоз** означава, когато към даден ученик се отнасят по този начин не само веднъж, а постоянно, в продължение на дълъг период от време.
- **Тормозът** се различава от конфликтите, караниците или схватките в училище, които възникват между връстници с приблизително еднаква сила. При тормоза едната страна е очевидно по-силна от другата, която не може да се защити, да отговори на този, който я тормози.

ВЪПРОСНИК ЗА ТОРМОЗА ОТ ВРЪСТНИЦИТЕ В УЧИЛИЩЕ

Уважаеми ученици, след като прочетете всеки въпрос, оградете верния според вас отговор. Тук няма правилни и неправилни отговори. От значение е само личното мнение. Изследването е анонимно и не е необходимо да пишете имената си.

Благодарим ви за участието!

ВЪПРОСИ	ОТГОВОРИ
1. В твоето училище какво правят учениците, които тормозят други ученици? (Може да оградиш повече от един отговор.)	1) Блъскат ги, удрят ги. 2) Заплашват ги. 3) Обиждат ги, подиграват им се, измислят им неприлични прякори. 4) Дразнят ги. 5) Взимат им от нещата. 6) Говорят зад гърба им, разпространяват за тях неверни неща, клюки. 7) Изнудват ги. 8) Настройват другите ученици срещу тях. 9) Искат им пари. 10) Пишат обидни неща в социалните мрежи; качват неприлични снимки или материали в интернет. 11) Изпращат гадни имейли и SMS-и. 12) Друго (посочи какво):
2. Къде се случва ученици да бъдат тормозени? (Може да оградиш повече от един отговор.)	1) В класната стая. 2) По коридорите. 3) В тоалетните. 4) Пред бюфета. 5) В двора на училището. 6) На улицата. 7) В квартала, пред блока. 8) На друго място (посочи къде):.
3. Случвало ли се е теб да те тормозят през тази учебна година в училище?	1) Всеки ден. 2) Няколко пъти в седмицата. 3) Един път в седмицата. 4) По-рядко от един път в седмицата. 5) Досега не се е случвало да ме тормозят.
4. Ако се е случвало да те тормозят, кога започна тормозът?	1) Преди две години. 2) Преди една година. 3) Преди около шест месеца. 4) Преди един-два месеца. 5) През последните една-две седмици. 6) Досега не се е случвало да ме тормозят.
5. Ако се е случвало да те тормозят, тези, които те тормозиха, бяха?	1) От твоя клас. 2) От други класове. 3) И от твоя клас, и от други класове. 4) Досега не се е случвало да ме тормозят
6. Ако се е случвало да те	1) Момчета.

тормозят, тези, които те тормозиха, бяха?	2) Момичета. 3) И момчета, и момичета. 4) Досега не се е случвало да ме тормозят
7. Ако се е случвало да те тормозят, този, който те тормозеше, беше?	1) Сам. 2) С него имаше и други, които също те тормозеха. 3) С него имаше и други, но те само гледаха. 4) Досега не се е случвало да ме тормозят.
8. Когато теб те тормозиха, ти каза ли на някого? (Може да оградиш повече от един отговор.)	1) Казах на някого от учителите. 2) Казах на майка ми. 3) Казах на баща ми. 4) Казах на брат ми/сестра ми. 5) Казах на приятели. 6) Казах на друг човек (посочи): _____ 7) Не казах на никого. 8) Досега не се е случвало да ме тормозят.
9. Ако си казал на някого, това помогна ли ти, доведе ли до спиране на тормоза?	1) Да. 2) Не. 3) Не съм казвал на никого. 4) Досега не се е случвало да ме тормозят.
10. Когато отиваш на училище, безпокоиш ли се да не те тормозят?	1) Не, никога. 2) Понякога. 3) Често. 4) Почти винаги.
11. Случвало ли се е ти да тормозиш друг ученик през тази учебна година?	1) Почти всяка седмица. 2) Почти всеки месец. 3) По-рядко от един път в месеца. 4) Не се е случвало да тормозя друг ученик.
12. Има ли в твоя клас ученици, които обичат да тормозят другите?	1) Да. 13. Ако има, колко са на брой? _____ 2) Не.
14. Има ли в твоя клас ученици, които често са тормозени от другите?	1) Да. 15. Ако има, колко са на брой? _____ 2) Не.
16. Как би постъпил, ако видиш няколко твои съученици да тормозят друг ученик от класа? (Посочи само един отговор, който най-добре съответства на твоето мнение.)	1) Ще се отдалеча, без да правя нищо: не е моя работа и не ме засяга. 2) Ще ми стане жал, но няма да се намеся. 3) Ще се намеся и ще защита човека, когото тормозят. 4) Ще поговоря с други съученици, за да накараме останалите да престанат. 5) Ще се присъединя и аз към тормоза: то си е забавно и едва ли е нещо много сериозно. 6) Няма да направя нищо, но ще се приближа, за да гледам, защото ми е любопитно какво ще стане.

17. Ти си: а) момче; б) момиче. 18. Навършени год.: _____ 19. Клас: _____

ВЪПРОСНИК ЗА УЧИТЕЛЯ

Моля, отговорете на поставените по-долу въпроси, като отбележите верните според Вас отговори. Въпросникът е попълнен от: Име: _____ Фамилия: _____
 Клас: _____ Брой на учениците в класа: _____ От тях: _____ момчета и момичета

ВЪПРОСИ	ОТГОВОРИ	
1. Има ли в класа Ви деца, които са тревожни, неуверени, изолирани, без приятели?	1) Да, има. Общо: _____ Момчета: _____ Момичета: _____	2) Не, няма
2. Ако има такива деца, как се отнасят останалите към тях? (Може да посочите повече от един отговор.)	1) Не им обръщат внимание. 2) Изключват ги от нещата, които правят заедно. 3) Обиждат ги, дразнят ги или им се подиграват. 4) Държат се грубо с тях, блъскат ги, удрят ги.	
3. Ако в класа има деца, към които останалите се отнасят зле, кога за пръв път го забелязахте?	1) През миналата учебна година. 2) През тази учебна година. 3) През последния месец. 4) Съвсем наскоро.	
4. Ако имате предвид колко чести и колко сериозни са нещата, които се случват с тези деца, как бихте ги определили?	1) Като жертви на тормоз. 2) Към момента не са, но биха могли да се превърнат в такива. 3) Става въпрос по-скоро за безобидни неща, типични за отношенията между връстници.	
5. Ако в класа има деца, към които останалите се отнасят зле, необходима ли е специална интервенция от страна на възрастния?	1) Да, тези деца се нуждаят от помощ, за да се интегрират успешно в групата. 2) Проблемите не са толкова сериозни, в такива случаи е по-добре децата сами да решават проблемите помежду си.	
6. Има ли в класа деца, които са импулсивни, със слаб самоконтрол, лесно се разгневяват, бурно реагират, ако останалите им пречат?	1) Да, има. Общо: _____ Момчета: _____ Момичета: _____	2) Не, няма
7. Ако има такива деца, как се отнасят останалите към тях?	1) Избягват ги или се опитват да не им обръщат внимание. 2) На свой ред реагират агресивно, което създава конфликти и напрежение в класа.	
8. Ако имате предвид колко чести и колко сериозни са нещата, които се случват, как бихте определили тези деца?	1) Като агресори, на които останалите на свой ред отмъщават. 2) Към момента не са такива, но биха могли да се превърнат в агресори, на които останалите отмъщават. 3) Става въпрос по-скоро за безобидни неща, типични за отношенията между връстници.	
9. Ако в класа има деца с	1) Да, тези деца се нуждаят от помощ,	

неовладяно, импулсивно поведение, необходима ли е специална интервенция от страна на възрастния?	за да се интегрират успешно в групата. 2) Проблемите не са толкова сериозни, в такива случаи е по-добре децата сами да решават проблемите помежду си.	
10. Има ли в класа деца, които обичат нарочно да дразнят и да се подиграват на другите, опитват се да доминират, държат се грубо, агресивно и без видима причина?	1) Да, има. Общо: _____ Момчета: _____ Момичета: _____	2) Не, няма
11. Ако в класа има такива деца, бихте ли определили действията им като тормоз, т.е. целят да причинят страдание на очевидно по-слабо от тях дете, като действията се повтарят многократно, за продължителен период от време?	1) Да, действията им могат да се определят като тормоз над връстниците. 2) Към момента не са такива, но в перспектива могат да прераснат в тормоз. 3) Става въпрос по-скоро за безобидни неща, типични за отношенията между връстници.	
12. Ако в класа има деца, които обичат да дразнят, да се подиграват на другите, да доминират и се държат агресивно и без видима причина, необходима ли е специална интервенция от страна на възрастния?	1) Да, тези деца се нуждаят от помощ, за да се интегрират успешно в групата. 2) Проблемите не са толкова сериозни, в такива случаи е по-добре децата сами да решават проблемите помежду си.	

Благодарим Ви за участието!

Приложение 6

- 1. Кога се подава сигнал за дете в риск?**
 - 2. Кой подава сигнал за дете в риск или в ситуация на насилие и тормоз?**
 - 3. Къде може да се подава сигнал за дете в риск или в ситуация на насилие и тормоз?**
- Кога се подава сигнал за дете в риск?**

Съгласно Закона за закрила на детето (чл. 7, ал. 1) „Лице, на което стане известно, че дете се нуждае от закрила, е длъжно незабавно да уведоми дирекция „Социално подпомагане“, Държавната агенция за закрила на детето или Министерството на вътрешните работи. Съгласно ал. 2 „Същото задължение има и всяко лице, на което това е станало известно във връзка с упражняваната от него професия или дейност, дори и ако то е обвързано с професионална тайна“.

Кой подава сигнал за дете в риск от насилие и тормоз?

При идентифициране на случаи на насилие и тормоз на ученици в училището директорът на институцията следва да бъде незабавно уведомен. От страна на институцията сигналът се подава от директора. Всеки член на институцията, който е станал свидетел на ситуация на насилие и тормоз, е длъжен незабавно да уведоми ОЗД и /или полицията. Съгласно Правилника за прилагане на Закона за закрила на детето (чл. 10, ал. 5) в случаите, отнасящи се до насилие над дете, се разглеждат и анонимни сигнали. В случай на подозрение за ситуация на тормоз, всеки служител в училището може да проведе консултация, като се свърже с **Националната телефонна линия за деца и разговаря с консултант на телефон 116 111**, а в ситуации на кибернасилие и кибертормоз – да се свърже с Националния център за безопасен интернет на телефон 124 123 или чрез сайта www.safenet.bg.

Къде може да се подава сигнал за дете в риск от насилие и тормоз?

Към Държавната агенция за закрила на детето функционира Национална телефонна линия за деца 116 111, която работи 24 часа в денонощието. Линията е с национално покритие, достъпна от територията на цялата страна, напълно безплатна за обаждращите се, независимо дали звънят от стационарен или мобилен телефон. Националната телефонна линия за деца предоставя консултиране, информиране и помощ по всякакви въпроси и проблеми, свързани с деца. Към нея при необходимост могат да се обръщат за съдействие и професионалисти. В случаи, касаещи насилие и тормоз в интернет (кибернасилие и кибертормоз), сигнал може да се подава към Националния център за безопасен интернет. Към центъра функционира консултативна линия, отворена в работните дни между 10 и 16 часа на телефон 124 123, имейл helpline@online.bg и чат в сайта www.safenet.bg. Консултациите на линията са анонимни и на нея могат да се свързват както деца, така и професионалисти и родители. Сигнал може да бъде подаден и към националния телефон за спешни повиквания: 112. Според Координационния механизъм, в случай че сигналът за насилие бъде приет от някой от визираните органи за закрила – получен от дирекция „Социално подпомагане“ (отдел за закрила на детето), Държавната агенция за закрила на детето или Министерството на вътрешните работи, съгласно чл. 7 от Закона за закрила на детето той е длъжен да уведоми за това останалите незабавно до 1 час от регистриране на сигнала, включително по телефон и факс. Сигналът се изпраща в дирекция „Социално подпомагане“ по настоящия адрес на детето. Съгласно Координационния механизъм във всеки един отдел „Закрила на детето“ при дирекция „Социално подпомагане“ началникът на отдела е на разположение, като той определя отговорен социален работник. В отдел „Закрила на детето“ определеният отговорен социален работник извършва проверката на сигнала до 24 часа от неговото постъпване. При проучването на сигнала социалният работник може да потърси съдействие от страна на детската градина/училището – информация за детето, за взаимоотношенията му с децата, впечатленията на учителите, т.е. информация, с която да бъде направена оценка на случая. При проучването на сигнала и предприемането на действия се съставя екип от страна на различни специалисти, за да се направи точна оценка и да бъдат съгласувани действията на различните специалисти. В случай че бъде установен риск за детето, трябва да бъдат предприети мерки за закрила и да започне работа по случая. Изготвя се общ план, в който се описват планираните мерки, като социалният работник е отговорен и следи за изпълнението на плана. Мултидисциплинарният екип на местно равнище следва да си постави единна стратегическа цел, за постигането на която следва да изготви съвместен план за действие с разписани конкретни задачи със срок за изпълнение. Всеки един от посочените по-горе участници в мултидисциплинарния екип наелезва и предлага на останалите от екипа конкретни задачи по случая, които да изпълни, съобразно собствените си правомощия и в съответствие с нормативната уредба. Конкретните задачи за изпълнение следва да бъдат зададени така, че да може всеки участник да действа съобразно оперативната си

самостоятелност, като изпълнението на конкретните дейности и задачи бъде подкрепено със съдействието на останалите участници и в същото време това да спомогне за крайния резултат – дългосрочна цел, която трябва да гарантира в най-голяма степен интереса на засегнатото дете. Ролята на социалния работник е свързана с проучване на семейната среда и предприемане на мерки за закрила. В същото време той има правомощията и ангажимента да консултира родителите, да подпомогне тяхната ангажираност в работата с детето на равнище детска градина/училище. Социалният работник може да консултира семейството, да насочи родителите и детето към подходящи социални услуги и консултации.

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА
ПРОФЕСИОНАЛНА ГИМНАЗИЯ "ГЕН. ВЛАДИМИР ЗАИМОВ" гр. СОПОТ
4330 гр. Сопот, ул. "Иван Вазов" №1, тел. +359 882525512, e-mail: info-1601363@edu.mon.bg

Приложение 4

УЧИЛИЩНА ПРОГРАМА

**ЗА ГРАЖДАНСКО, ЗДРАВНО, ЕКОЛОГИЧНО И
ИНТЕРКУЛТУРНО ОБРАЗОВАНИЕ**

учебна 2024/2025 година

Настоящата програма е неразделна част от от Стратегията за развитие на ПГ «Ген. Владимир Заимов», гр. Сопот.

СЪЩНОСТ, ЦЕЛ, ЗАДАЧИ И ДЕЙНОСТИ НА ГРАЖДАНСКОТО ОБРАЗОВАНИЕ И ВЪЗПИТАНИЕ

I. СЪЩНОСТ НА ГРАЖДАНСКОТО И ИНТЕРКУЛТУРНОТО ОБРАЗОВАНИЕ

- **Гражданското образование** е насочено към формиране на гражданско съзнание и граждански добродетели и е свързано със знания за устройството на демократичното общество, за правата и задълженията на гражданина и с умения и готовност за отговорно гражданско поведение.

- **Интеркултурното образование** е насочено към усвояване на знания за различни измерения на културните идентичности и за основни характеристики на интеркултурните отношения, формиращо позитивно отношение към разнообразието във всички области на човешкия живот, както и умения и нагласи за конструктивни взаимодействия в мултикултурна среда.

- Гражданското и интеркултурното образование са взаимосвързани и формират интердисциплинарен комплекс, насочен към придобиване на социални, граждански и интеркултурни компетентности.

II. ЦЕЛИ НА ГРАЖДАНСКОТО И ИНТЕРКУЛТУРНОТО ОБРАЗОВАНИЕ

1. ЦЕЛИ:

1.1. Изграждане на автономна и активна личност, която:

- разбира и отстоява общочовешките ценности, ценностите на демокрацията и човешките права, участва в гражданския, политическия и социалния живот по отговорен, съзидателен и ефективен за себе си и за обществото начин;

- познава институциите, структурата и процедурите на демократичното общество, икономическите и политическите реалности на глобализацията се свят;

- зачита значимостта на всяка човешка личност в многообразието от нейните идентичности, признава правото и ценността на различието, приема равнопоставеността на всички в общото социално пространство;

- осъзнава и цени своята културна идентичност;

- взаимодействия с членовете на семейството си, общността и другите хора по конструктивен и уважителен начин;
- изразява обосновано и критично гражданската си позиция;
- взема самостоятелни решения относно своето развитие,
- проявява инициативност и способност да си поставя цели, да планира и да обосновава действията си;
- носи отговорност за поведението си и оценява влиянието на постъпките си за своя живот и този на другите хора;

1.2. Функциониране на всяка образователна институция като автономна, активна и саморазвиваща се общност:

- възпитава в демократичните ценности;
- насърчава инициативност, отговорност, солидарност, социална чувствителност и критичност у всички участници в образователната система;
- утвърждава устойчива, включваща, демократична и здравословна среда, свободна от различните форми на агресия и дискриминация;
- изгражда и поддържа позитивен психологически климат и възможности за избори, свързани с гражданското участие, межкултурната толерантност, взаимното разбиране, зачитане и уважение;
- създава позитивна образователна среда за диалог между представителите на различните културни общности в зависимост от тяхната възраст и компетентности, включително и чрез формите на ученическото участие и самоуправление.

2. НАЧИНИ И ФОРМИ

В ПГ „Ген. Владимир Заимов” гражданското и интеркултурното образование се осъществява в процеса на придобиването на всички видове училищна подготовка.

2.1. Гражданското и интеркултурното образование **в часа на класа** се осъществява и чрез дейности за последователно развитие на класа като общност и за ученическо самоуправление на ниво паралелка, клас и училище. За организацията и съдържанието на часа на класа в ПГ „Ген. Владимир Заимов” класният ръководител разработва, а директорът утвърждава годишен план в срокове и по ред, определени в правилника за дейността на училището и при съобразяване с разпределението на **тематичните области** свързани с:

- патриотичното възпитание и изграждането на националното самочувствие;
- толерантността и интеркултурния диалог;
- безопасността и движението по пътищата;
- защитата на населението при бедствия и аварии и оказване на първа помощ;
- превенция на насилието, справяне с гнева и агресията и мирно решаване на конфликти;
- превенция на тероризма и поведение при терористична заплаха;
- превенция и противодействие на корупцията.

В годишния тематичен план се определя броят на часовете по теми и дейности според интересите и възрастта на учениците и с тяхно участие. В остатъка от часове, предвидени за часа на класа, се осъществяват занимания и дейности, свързани с гражданското образование и възпитание.

2.2. В дейностите по интереси по проекти и Национални програми.

2.3. В рамките на дейностите по обща подкрепа за личностно развитие по реда и при условията на държавния образователен стандарт за приобщаващото образование.

III. РАМКОВИ ИЗИСКВАНИЯ ЗА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ОБУЧЕНИЕТО ПО ГРАЖДАНСКО И ИНТЕРКУЛТУРНО ОБРАЗОВАНИЕ

Рамковите изисквания за резултатите от обучението по гражданско и интеркултурно образование са насочени към надграждане и разширяване на изискванията за резултатите от обучението, определени в държавния образователен стандарт за средното образование, за общообразователната подготовка. Те са резултат от обучението по всеки един от елементите на интердисциплинарния комплекс:

По гражданско образование:

- Междуличностни отношения.
- Социална среда.
- Права на човека.
- Демократично гражданство.
- Идентичности и различия в обществото.
- Власт, политика и демократични ценности.
- Социална политика, справедливост и солидарност.
- Глобализация, плурализъм и толерантност.
- Психично здраве и личностно развитие.

По интеркултурно образование:

- Културни идентичности.
- Културна осъзнатост.
- Културни различия, толерантност и конструктивни взаимодействия.
- Интеркултурно образование и права на човека.

IV. ДЕЙНОСТИ И МЕРОПРИЯТИЯ

1. Откриване на учебната година.

Срок: 15.09.2024 г.

Отг.: педагогически специалисти по БЕЛ

2. Участие в различни форми на ученическо самоуправление и представителство.

Срок: постоянен

Отг.: Ученически съвет; Силвия Караколева

3. Организиране на инициативи за запознаване с религиозните традиции и обичаи на различните етнически общности, за възпитаване на общочовешки добродетели, както и за създаване на етническа толерантност между учениците.

Срок: постоянен

Отг.: класни ръководители и учителите в часовете по История и цивилизации, Български език и литература, География и икономика, Философия и Гражданско образование.

4. Подобряване на социалните умения на учениците и изграждане на гражданска позиция.

Срок: постоянен

Отг.: учителите

5. Да се стимулира участието на ученици в различни регионални и национални състезания, олимпиади и конкурси, съгласно Заповед РД09-2466/30.08.2024 г. за графици за провеждане на ученическите олимпиади, на националните състезания и на националните състезания по професии през учебната 2024 – 2025 година (публ. 30.08.2024 г.) и Национален спортен календар на Министерството на образованието и науката за учебната 2024/2025 година, утвърден със Заповед № РД09-2420/23.08.2024 г. на министъра на образованието и науката (публ. 03.09.2024 г.)

Срок: постоянен

Отг.: педагогически специалисти

6. Отбелязване на бележити дати от българската история.

Срок: постоянен

Отг.: учителите по История и цивилизации

7. Организиране на екскурзии в страната с възпитателна и познавателна цел.

Срок: съгласно Годишен план за учебната 2024/25 г.

Отг.: кл. ръководители

8. Популяризиране на дейността и постиженията на отличили се ученици и учители.

Срок: постоянен

Отг.: кл.ръководители, председатели на ПЕКК, комисии

9. Изграждане на национално самосъзнание и гражданска позиция чрез ритуализацията в училище:

- национален химн;
- училищно знаме;
- знаме на РБългария;
- училищни униформи.

Срок: постоянен

Отг.: педагогически специалисти

10. Формиране на здравословен стил на живот и доброволно адаптиране към поведение, благоприятстващо здравето:

-Европейски ден на спорта в училищата

Срок: 27.09.2024 г.

Отг.: учители по ФВС

- Ден на таланта

Срок: 28.03.2025 г.

Отг.: учители по ФВС

- Ден на здравето и спорта

Срок: 22.05.2025 г.

Отг.: учители по ФВС

-Отбелязване на Международния олимпийски ден

Срок: 23.06.2025 г.

Отг.: учители по ФВС

- Празник на училището и Ден на професиите

Срок: 27.06.2025 г.

Отг.: педагогическите специалисти

11. Организиране на доброволчески дейности във и извън училище.

Отбелязване на Международния ден на толерантността

Срок: 15.11.2025 г.

Отг.: Ученически съвет

-Отбелязване на 01.12. – Световен ден на борбата срещу СПИН

Срок: 29.11.2025 г.

Отг.: членовете на БМЧК

- Участие в инициативите на БМЧК

Срок: постоянен

Отг.: членовете на БМЧК

12. Участие в клубове и неформални групи по интереси по национални и европейски програми

Срок: постоянен

Отг.: педагогически специалисти

13. Проучване на мненията, нагласите и очакванията на учениците относно процеса на училищното образование и предложения свързани с училищния живот.

Срок: постоянен

Отг.: педагогически специалисти

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА
ПРОФЕСИОНАЛНА ГИМНАЗИЯ "ГЕН. ВЛАДИМИР ЗАИМОВ" гр. СОПОТ
4330 гр. Сопот, ул."Иван Вазов" №1, тел. +359 882525512, e-mail: info-1601363@edu.mon.bg

УТВЪРЖДАВАМ:.....

Георги Генев
Директор

**ОТЧЕТ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА
СТРАТЕГИЯТА
ЗА РАЗВИТИЕ НА ПРОФЕСИОНАЛНА
ГИМНАЗИЯ „ ГЕНЕРАЛ ВЛАДИМИР ЗАИМОВ“
– ГР. СОПОТ**

2021 - 2025

Актуализацията на настоящата Стратегия е одобрена с решение на Педагогическия съвет с Протокол №14/12.09.2024г. /съгласно чл. 263, ал. 1, т. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование/ и утвърдена със Заповед РД-10-3170/12.09.2024 г.

Стратегията за развитие на ПГ „Ген. Владимир Заимов“ – гр. Сопот, обхващаща периода от 2021 до 2025 година.

Към 12.09.2024 год. в гимназията се обучават 752 ученици в дневна форма на обучение и 26 в самостоятелна форма на обучение. Училището приема за учебната 2024/ 2025 година 158 ученици след завършено основно образование.

Пълняемостта на паралелките с новия прием за учебната 2024/ 2025 год. е 101,3%.
През учебна 2023/ 2024 година няма отпаднали ученици.

Училището продължава подготовката на учениците за включване в социалния живот, за реализация на пазара на труда в съответствие с Европейската референтна рамка, за ключови компетентности за учене през целия живот и Националната квалификационна рамка /чл.5 ЗПУО /.

За трета година дванадесетокласниците трябваше да полагат втори ДЗИ по професионална подготовка. Допуснати до двата ДЗИ бяха 130 ученици. От тях 129 издържаха успешно първи ДЗИ и 128 втори ДЗИ.

В партньорство с Училищното настоятелство и Ученическият съвет се проведе традиционните Коледен и Великденски благотворителен базар и коледен благотворителен бал, с приходите от които бяха наградени изявени ученици и подпомогнати абитуриенти във финансово затруднение.

През годината беше организирана масштабна кампания за набиране на средства за лечение и възстановяване на Никол Радуйчева – ученик на ПГ, пострадала в ПТП.

Ръководството на ПГ работи съвместно със синдикалните организации към СБУ и КТ „Подкрепа“ за прозрачност на управлението и предвидимост на развитието като ръководни начала за ефективно управление на образователната институция, за автономия по отношение на управлението на делегирания бюджет, добре разработена система за финансово управление и за инвестиции в образованието.

С представителите на бизнеса от региона ПГ поддържа тесни контакти, като за всички ученици на гимназията са осигурени реални работни места за производствена практика. Продължава съвместната работа на ПГ с неправителствени организации:

- През учебната 2023-24 год. продължи партньорството със СНЦ “Младежки и граждански инициативи в Розовата долина” Карлово; Младежки информационен център“, гр. Пловдив; МБЧК „Милосърдие“, гр. Сопот; Сдружение „Млади, активни, креативни“, с. Куртово

Общественият съвет в ПГ“ Ген. Вл. Заимов“ за учебната 2023/2024 година има проведени 4 заседания. Неговата работа допълва и разширява дейността на съществуващото Училищно настоятелство (от 2004г.) и Ученическият съвет. /чл.171, ал.1, т.10,11,12/ Училищното ръководство съдейства на ученици и родители да участват във вземането на управленски решения, свързани с училищния живот и общност. Така работим за формиране на гражданско съзнание и активност в сътрудничество с органите на местното самоуправление, неправителствените организации и бизнеса.

Фактор за качествено образование е непрекъснатото повишаване квалификацията на педагогическите специалисти, което е не само право, но и задължение /чл.219, ал.1, т.5 и ал.2, т.4 от ЗПУО/. В ПГ „Ген. Владимир Заимов“ – гр. Сопот квалификацията и кариерното развитие на учителите се реализират чрез краткосрочни курсове и обучения и квалификационни форми за придобиване на СПК по план за КД:

Вътрешноинституционална квалификация

№	Тема	Форма на обучение	Целева група	Брой участници	Обучител
1.	Работа с училищна и електронна документация-актуализация за новата учебна година	обучение	педагогически специалисти, зам. директор, директор	60	Наталия Иванова Светла Георгиева
2.	Работа с електронен дневник и платформата НЕИСПУО.	обучение	класни ръководители	30	Наталия Иванова
3.	Споделяне на ефективни практики с цел обмяна на педагогически опит.	майсторски клас	педагогически специалисти, зам. директор, директор	60	педагогически специалисти
4.	Наставничество-подкрепа на новоназначените и върналите се след дълго отсъствие учители.	обучение и методическа помощ	педагогически специалисти	3	педагогически специалисти
5.	Безопасност на движението.	курс	педагогически специалисти	4	лектор

Външноинституционална квалификация

№	Тема	Форма	Целева група	Брой участници	Обучителна организация
1.	Програмиране 1 част.	обучение	педагогически специалисти	1	
2.	Компетентностният подход в обучението.	обучение	педагогически специалисти	58	Е-бизнес академия

3.	Модерно сладкарство.	обучение	педагогически специалисти	2	
4.	Майсторски клас, Уча се	обучение	педагогически специалисти	25	Уча. се ЕООД
5.	Работа с САВ.	обучение	училищен психолог	1	
6.	Защитаване на ПКС V степен – 2 педагогически специалисти IV степен – 1 педагогически специалисти III степен- 2 педагогически специалисти II степен- 4 педагогически специалисти	обучение	педагогически специалисти	9	
7.	Външноинституционални квалификации, проведени от други обучителни организации по избор на педагогическите специалисти.	обучение	педагогически специалисти		
8.	Придобиване на педагогическа правоспособност от учители по професионална подготовка.	обучение	педагогически специалисти	3	
9.	Квалификационна програма СРСНПБ.	семинар	директор	1	
10.	Дигитална трансформация на учебния процес – ключови умения на 21 век	обучение	педагогически специалисти	63	НЮ Едюкейшън център ЕООД
11.	„Качество на образователната услуга“ с посещение на НПГ „ Димитър Талев „, град Гоце Делчев		педагогически специалисти	45	

Двама учители са придобили педагогическа правоспособност, 1 човек степен Магистър, V ПКС са придобили 2 учители, III ПКС са придобили 3 учители, I ПКС – 4 учители.

Независимо, че в ПГ „Ген. Владимир Заимов“ – гр. Сопот няма отпаднали ученици и не са налице всички характеристики, залегнали в Стратегията за превенция и намаляване дела на отпадащите и преждевременно напусналите образователната система Педагогическият съвет прие актуализирана Програма за ранното напускане на учениците от училище, която постави приоритети, свързани с превенция на отпадането на ученици в задължителна училищна възраст;

Ръководейки се от чл.20 на Наредбата за приобщаващо образование, в ПГ "Ген. Вл. Заимов" през 2023-2024 учебна година работиха 20 групи по интереси. По проект „Подкрепа за успех“ групите бяха 2. Във всички групи бяха обхванати 33% от общия брой ученици (250 ученици).

Иновативността и ефективността в педагогическите практики и в организацията на образователния процес доведе до високо качество на резултатите от обучението по всички учебни предмети (средният успех за учебната 2023/2024 е Много добър 4,67).

Като иновативно училище за 2023-2024 в дните от 13 до 15 март 2024г. Професионална гимназия "Ген.Вл.Заимов" гр.Сопот посрещна екипите от учители и ученици от Професионална гимназия "Проф. д-р Асен Златаров" – гр. Димитровград, Професионална гимназия по туризъм „Пенчо Семов“ – гр. Габрово и Професионална гимназия по аграрно стопанство – гр. Добрич. Гостите наблюдаваха открити уроци с ученици, включени в иновациите на училището през тази учебна година.

Първият урок се проведе в STEM – центъра на ПГ „Генерал Владимир Заимов“ – гр. Сопот ученици от 9 Е клас на тема „Културно пътешествие – генериране на бизнес идея“ под ръководството на Маргарита Димитрова, Веселина Константинова и Петя Тодорова. В урока бяха интегрирани няколко учебни предмета: География и икономика, История и цивилизации, Физическо възпитание и спорт и Предприемачество.

Вторият открит урок демонстрира нов начин на изучаване на предметите от професионална подготовка в девети клас по професия „Системен програмист“. Старши учител Тоня Белезирева проведе демонстрационен обобщителен урок по Учебна практика по „Програмиране“ с ученици от IXА клас на тема „Алгоритми за сортиране, демонстрирани с танци“. Отдаде се специално значение на датата 14 март - Международен ден на числото Пи и рожден ден на Алберт Анщайн. Екип на гимназията посети гр. Димитровград, където наблюдава открити уроци на колегите от Професионалната гимназия..

Осигурено е допълнително видеонаблюдение с достъп до всички точки на дворното пространство, коридорите, кабинетите, STEM- центъра и общежитието.

Нашият екип продължава да поема отговорност да провежда училищна политика на партньорство в образователния процес, в която водеща роля имат учениците, учителите, директорът и другите педагогически специалисти, както и родителите, като заинтересовани страни. /2, ал.2 и 4 от ЗПУО/

Актуализирани са правилата и процедурите при назначаване и съкращаване на персонала.

Създаден е механизъм за откритост и прозрачност при вземане на управленски решения.

Актуализирани са длъжностните характеристики, относно делегирането на права, съгласно ЗПУО, ЗПОО и ДОС.

Актуализирани са критериите за оценка на труда на учителите и служителите.

Актуализирани са вътрешните Правила за работната заплата, спрямо Стандарта за финансиране.

Осигурен е ресурс за оценка на състоянието и качеството на предлаганото образование.

Актуализирана е Политиката за насърчаване и ресурсно подпомагане на извънкласни дейности.

Училището поддържа и осъвременява учебните и компютърните кабинети, учебните работилници, училищния ресторант, учебно-тренировъчната фирма; перманентно осигурява материали и консумативи за тях; осигурен е достъп за всички ученици и по всяко време на учебния ден до библиотека и интернет; осигурено е функционално място на учителя с постоянен достъп до интернет и до актуална научна и педагогическа литература; училищният сайт се поддържа с актуална информация.

В училището се използват разнообразни форми за проверка и оценка знанията и уменията на учениците съобразно ДООС за оценяване на резултатите от обучението.

Изградени са позитивни взаимоотношения ученик-учител; ученик-ученик.

Обсъждат се въпроси, засягащи училищния живот и училищната общност, в т.ч. училищния учебен план чрез формите на ученическо самоуправление.

Учениците получават съдействие от училището и от органите на местното самоуправление при изразяване на тяхното мнение по въпроси, които пряко ги засягат, както и при участие в живота на общността.

С цел повишаване резултатите от обучението, педагогическият колектив работи върху перманентно консултиране на учениците, полагащи изпити за промяна на оценка и изготвяне на програми за допълнителна работа по учебни предмети или модули и подготовка на учениците за успешно полагане на изпитите от НВО, ДЗИ, ДКИ/ провежда пробни ДЗИ през месец април/.

С цел постигане на високи педагогически постижения училището организира състезания, конкурси и др., традиционни за общността, свързани с училищните празници и ритуали, планира и реализира дейности, мотивиращи учениците за усвояване на допълнителни знания и умения, подготвя за участие ученици в състезания, олимпиади, конкурси и др, изгражда екипи за работа по проекти, чрез система за мотивация на учителите, директорите и другите педагогически специалисти за повишаване на квалификацията им и за кариерно развитие.

Разработени са проекти за обогатяване на училищната МТБ. Сградният фонд се поддържа и реновира периодично. Библиотечният фонд се обновява постоянно.

Всички кабинети са доокомплектовани и оборудвани с телевизори и лаптопи. Ъбгрейдвани са всички компютри. Обезпечени са учителите с необходимите ресурси за работа, като е закупена подходяща офис техника.

Извършени са изграждане и ремонтни дейности, както следва:

Изграждане на мълнизащитна инсталация в района на училището.

Получихме дарения на стойност 45 000 лв. – лаптопи с високи параметри за специалност „Рекламна графика“.

Подмяна на осветлението във всички сгради и в двора.

Оборудване на фитнес комплекс.

Ремонт на парните котли.

Корпус 1:

- Ремонт на санитарни възли на 1-ви етаж.
- Изграден нов кабинет по УТФ.

Общежитие:

- Изграждане на 2 кабинета по професионална подготовка и преоборудване на 7 кабинета.
- Смяна на дограмата от северната страна на общежитието и на входна врата на запад.

Учебен ресторант:

- Основен ремонт на покрива и освежаване на всички помещения.

Двор:

- Изграждане на спортна площадка с акрилно покритие.

През учебната 2023/2024 година СТЕМ центърът продължава да обезпечавя и подпомага учебния процес в ПГ.

Предстои изграждане на нов СТЕМ център на 1-ви етаж в учебен корпус 1.

За поредна година беше разработен, спечелен и реализиран проект по програма Еразъм+ на ЕС ,направление „ Професионално образование“, по който 20 ученици от специалностите „ Системно програмиране“, „Приложно програмиране“ и „ Електронна търговия“ проведеха триседмична практика на реални работни места в гр.Шкойдиц, Германия, а 10 ученици от специалностите „ Организация на туризма и свободното време“ и „Производство на кулинарни изделия и напитки“ бяха за същия период на о. Тенерифе, Испания.

За първи път в гимназията беше разработен, спечелен и реализиран проект по програма Еразъм+ в направление „ Училищно образование“, по който 10 човека от персонала участваха в обучителни курсове в гр. Шкойдиц, Германия, а други 5 участваха в обмяна на опит на същото място.

Бяха увеличени индивидуалните трудови възнаграждения на работещите според анексите, подписани към КТД.

ПГ „Ген. Владимир Заимов“-гр. Сопот се утвърждава като модел на съвременно училище за всеки, поддържащо високо качество и ефективност на образователния процес в съответствие с изискванията на ЗПУО и „Европа 2020“, хуманно и толерантно училище, ориентирано към интереса и мотивацията на ученика, към възрастовите и социалните промени в живота му, както и към способността му да прилага усвоените компетентности на практика.